

Erstatningsnævnet

Årsberetning

2019

Erstatningsnævnet

Toldboden 2, 8800 Viborg

Telefon 33 92 33 34

erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk

www.erstatningsnaevnet.dk

1	Indledning	4
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	6
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde, ny driftsstyringsmodel	7
4	Talmæssige oplysninger, verserende sager og sagsbehandlingstider	9
5	Opfyldelse af resultatmålene for 2019	12
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?.....	12
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	13
7.1	Indledning	13
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	13
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven	13
7.2.2	Personskade	15
7.2.3	Direkte og indirekte skadelidte.....	15
7.2.4	Årsagssammenhæng og påregnelighed	16
7.2.5	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet.....	16
7.2.6	Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger	18
7.2.7	Tingsskade og formueskade	18
7.3	Offererstatningslovens § 6 a – almindelige erstatningsretlige regler	19
7.3.1	Nedsættelse eller bortfald på grund af egen skyld eller accept af risiko	19
7.3.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	20
7.4	Offererstatningslovens § 7 – dækning fra anden side	21
7.5	Offererstatningslovens § 9, stk. 2 – krav indtil 3.500 kr.....	22
7.6	Offererstatningslovens § 10 – politianmeldelse mv.	24
7.6.1	For sen eller manglende politianmeldelse	24
7.6.2	Manglende medvirken til politiets opklaring af sagen	25
7.6.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen.....	27
7.7	Offererstatningslovens §§ 1 og 10 - Plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden	28
7.7.1	Offererstatningslovens § 10.....	29
7.7.2	Offererstatningslovens § 1	30
7.8	Offererstatningslovens § 11 a - retskrav	32
7.9	Offererstatningslovens § 11 c – afgørelse før straffesagen er afsluttet mv.....	32
7.10	Offererstatningslovens § 13 – 2-årsfristen	34
7.11	Offererstatningslovens § 14, stk. 1 – sagens oplysning for nævnet	38
7.12	Offererstatningslovens § 15, stk. 2 – advokatudgifter mv.....	39
7.13	Offererstatningslovens § 17 – regres	39
7.14	Offererstatningslovens § 18 – tilbagebetaling til nævnet.....	39
7.15	Erstatningsansvarslovens § 1 - personskadeerstatning	40

7.15.1	Helbredelsesudgifter	40
7.15.2	"Andet tab"	40
7.16	Erstatningsansvarslovens § 1 a – fremtidige helbredelsesudgifter	41
7.17	Erstatningsansvarslovens § 2 – tabt arbejdsfortjeneste	41
7.18	Erstatningsansvarslovens § 3 – svie og smerte.....	43
7.19	Erstatningsansvarslovens § 4 – varigt mén.....	44
7.20	Erstatningsansvarslovens § 5 - erhvervsevnetab	44
7.20.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	44
7.21	Erstatningsansvarslovens §§ 6-7 – fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning ...	45
7.21.1	Fastsættelse af årsløn	45
7.22	Erstatningsansvarslovens §§ 12-14 – begravelsesudgifter og tab af forsørger	47
7.23	Erstatningsansvarslovens § 14 a – overgangsbetrag	48
7.24	Erstatningsansvarslovens § 16 – renter	48
7.25	Arv	49
7.26	Erstatningsansvarslovens § 24 – almindelig lempelsesregel.....	49
7.27	Erstatningsansvarslovens § 26 – tortgodtgørelse og krænkelsesgodtgørelse	49
7.27.1	Frihedsberøvelse	49
7.27.2	Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.	49
7.27.3	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3 – krænkelsesgodtgørelse	52
7.28	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte	53
7.29	Forældelse/præklusion	54
Bilag 1	– Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2019-2017	55
Bilag 2	– Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2019-2017 fordelt på erstatningsposter..	57
Bilag 3	– Oplysninger om tilkendelser og afslag i 2019.....	59

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Hermed foreligger beretningen for 2019. Beretningen redegør som i tidligere år for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

I forlængelse af analysearbejdet på offererstatningsområdet, som blev afsluttet i oktober 2018, har nævnet og sekretariatet også i 2019 arbejdet intenst med både kort- og langsigtede initiativer til nedbringelse af antallet af ubehandlede sager og forbedring af sagsbehandlingstiden. De mest mærkbare initiativer har indtil videre været en markant og varig opnormering på medarbejdersiden i sekretariatet samt indførelsen af en ny driftsstyringsmodel. Effekten og indholdet heraf er nærmere beskrevet i afsnit 3-5 nedenfor.

Som følge af anbefalingerne i analyserapporten blev offererstatningsloven ændret på en række punkter med virkning fra den 1. maj 2019.

Lovændringen indebærer blandt andet en mulighed for hurtig tilkendelse af erstatning ved krav med en værdi på indtil 3.500 kr. som omtalt i afsnit 7.5.

Derudover har Erstatningsnævnet fået en videre adgang til at træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, når hensynet til offeret taler herfor. Endvidere er det nu i visse tilfælde muligt at udskyde undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold til regresbehandlingen hos politiet. Se nærmere herom i afsnit 7.9.

Herudover indebærer lovændringen, at fristen for at fremsætte yderligere krav vedrørende samme lovovertrædelse tidligst udløber 2 år efter nævnets endelige afgørelse. Se i den forbindelse afsnit 7.10.

Erstatningsnævnet har samtidig fået mulighed for at indhente udtalelser om varigt mén og erhvervsevnetab fra andre instanser end Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.¹ Nævnet har i den forbindelse indgået et samarbejde med Patienterstatningen, som siden den 1. september 2019 har afgivet udtalelser om varigt mén og erhvervsevnetab i nævnets sager.

¹ Offererstatningslovens § 14, stk. 2

Det er Erstatningsnævnets håb, at årsberetningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til Erstatningsnævnet og offererstatningsloven og til, hvordan loven administreres.

På www.erstatningsnaevnet.dk er denne årsberetning – ligesom årsberetningerne for 1999-2018 – tilgængelig. På hjemmesiden findes i øvrigt en del andet materiale om nævnet.

Viborg, den 26. juni 2020

John Lundum

Nævningsformand

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, nu lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18-11-2014 med senere ændringer.

Erstatningsnævnet har haft følgende sammensætning i 2019:

- ❖ Landsdommer John Lundum (formand)
- ❖ Landsdommer Anne Thalbitzer (næstformand) til den 01-10-2019
- ❖ Landsdommer Elisabeth Mejnertz (næstformand)
- ❖ Landsdommer Karen Foldager (næstformand)
- ❖ Landsdommer Kim Henrik Holst (næstformand) fra den 01-11-2019
- ❖ Vicedirektør i Ankestyrelsen Merete Pantmann (efter indstilling fra social- og integrationsministeren, nu børne- og socialministeren)²
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Erling Brandstrup (efter indstilling fra børne- og socialministeren)
- ❖ Chefkonsulent i Ankestyrelsen Niels Henrik Dam (efter indstilling fra børne- og socialministeren) fra den 01-12-2019
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Annedorte Elklit Pedersen (efter indstilling fra børne- og socialministeren) fra den 01-12-2019
- ❖ Advokat Christina Steen (efter indstilling fra Advokatrådet) til den 08-11-2019
- ❖ Advokat Sysette Vinding Kruse (efter indstilling fra Advokatrådet)
- ❖ Advokat Malou Ehmer (efter indstilling fra Advokatrådet)

Landsdommer Dorte Jensen har været stedfortræder for landsdommer John Lundum, landsdommer Peter Buhl har været stedfortræder for landsdommer Anne Thalbitzer til den 01-10-2019, landsdommer Michael Ellehauge har været stedfortræder for landsdommer Elisabeth Mejnertz, landsdommer Esben Hvam har været stedfortræder for landsdommer Karen Foldager og landsdommer Jens Røn har været stedfortræder for landsdommer Kim Henrik Holst fra den 01-11-2019.

Ankechef i Ankestyrelsen Lise Gry Beder har været stedfortræder for vicedirektør Merete Pantmann, ankechef Lone Lidforss Reuter Strömngren har været stedfortræder for

² I medfør af lov nr. 140 af 28-02-2018 er "social- og integrationsministeren" i offererstatningslovens § 11, stk. 2, 3. pkt., ændret til "den minister, som Ankestyrelsen hører under".

ankechef Erling Brandstrup, chefkonsulent Niels Henrik Dam har været stedfortræder for ankechef Lisbet Jensen til den 31-11-2019, souschef Kit Purkær Madsen har været stedfortræder for chefkonsulent Niels Henrik Dam fra den 01-12-2019, og chefkonsulent Jens-Jørn Hansen har været stedfortræder for ankechef Annedorte Elklit Pedersen fra den 01-12-2019.

Endelig har advokat Anders Munk Zacho været stedfortræder for advokat Christina Steen til den 08-11-2019, advokat Mads Krøger Pramming har været stedfortræder for Sysette Vinding Kruse, og advokat Charlotte Løfberg har været stedfortræder for Malou Ehmer.

Nævnet sammensættes ved hver votering af tre medlemmer – en formand eller næstformand, et medlem fra Ankestyrelsen og et advokatmedlem.

Erstatningsnævnet har i 2019 afholdt 12 møder, hvorunder der er behandlet ca. 235 sager. Nævnets medlemmer har herudover behandlet ca. 790 sager i skriftlig cirkulation jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet, yder sekretariatsbistand til Erstatningsnævnet.

Erstatningsnævnets sekretariat sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet med et udkast til sagens afgørelse. Sagerne forelægges nævnet enten ved skriftlig cirkulation en gang om ugen eller på et nævnsmøde, der holdes ca. en gang om måneden.

I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper afgøres af en formand eller næstformand alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatet alene uden forelæggelse for formand eller nævn. Hovedparten af nævnets sager afgøres enten på sekretariatskompetence uden forelæggelse for nævn eller formand eller på formandskompetence uden forelæggelse for nævn.

Overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Aarhus Universitetshospital, og overtandlæge Birgitte Sindrup fra Slagelse Kommune Tandpleje har været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulenter.

Da Erstatningsnævnets sekretariat organisatorisk udgør en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold i 2019 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

Sekretariatet har i 2019 været ledet af sekretariatschef Louise Ingerslev Andersen og souschef Jeanett Palmann Jensen.

Et stort antal medarbejdere blev i foråret 2019 ansat på den ekstrabevilling, som Civilstyrelsen fik til Erstatningsnævnets sekretariat ved finanslovsaftalen for 2019. Den samlede medarbejderskare har således i det meste af beretningsåret ud over sekretariatschef og souschef bestået af fire specialkonsulenter, 34 fuldmægtige, seks jurastuderende og fire kontorfunktionærer. Det har i store dele af året været nødvendigt at bede medarbejderne om at yde et betydeligt merarbejde.

Ny driftsstyringsmodel og mentorordning

Den 16. marts 2019 overgik sekretariatet til en ny driftsstyringsmodel. Sagsbehandlingen er herefter opdelt i to forskellige spor; et spor kaldet "driftsflow", som omfatter nye sager og nye krav i tidligere lukkede sager, og et spor kaldet "bunkebekæmpelsesindsats", som omfatter alle sager modtaget før den 16. marts 2019.

Driftsflowet indebærer, at alle nye sager og krav i tidligere lukkede sager, som modtages efter den 16. marts 2019, straks tages under behandling for at sikre fremdrift i de nye ansøgninger og for at undgå ophobning af yderligere bunker af ubehandlede sager.

Erstatningsnævnets sekretariat lagde ved overgangen til den nye driftsstyringsmodel en plan for afvikling af de ubehandlede sager i bunkebekæmpessporet, og den forventede sagsbehandlingstid i henhold til planen blev meldt ud til de berørte ansøgere.

Af de 2.746 sager, som blev isoleret i en bunke den 16. marts 2019, er der på nuværende tidspunkt (juni 2020) 977 sager, som ikke er afsluttet. Af disse 977 sager er 608 sager taget under behandling, mens 369 sager afventer at blive taget under behandling. Erstatningsnævnet formår fortsat at holde planen, hvorefter den sidste bunkesag vil blive taget under behandling i oktober 2020.

Det nuværende medarbejderantal og erfaringsniveau gør, at sekretariatet har kunnet organisere sig i flere teams. Erfarne fuldmægtige og specialkonsulenter fungerer som faglige mentorer på hvert team med fokus på kompetenceudvikling hos den enkelte medarbejder.

Specialkonsulenterne og enkelte erfarne fuldmægtige varetager endvidere i samarbejde med souschef og sekretariatschef den daglige driftsledelse i forhold til screening og fordeling af sagerne, afholdelse af tavlemøder mv.

Som led i Civilstyrelsens omorganisering er sekretariatets kontorfunktionærer blevet fast forankrede i Offererstatning, som kontoret nu kaldes. De administrative medarbejdere varetager derfor i tæt samarbejde med juristerne opgaveløsningen og sagsbehandlingen fra sagernes modtagelse og videre på flere stadier i sagernes gang.

Der hersker fortsat i både nævn og sekretariat en tydelig dedikeret tilgang til den vigtige opgave, vi har, nemlig at få afsluttet behandlingen af alle de ældste sager i Erstatningsnævnet og samtidig sikre, at de nye ansøgninger til nævnet behandles inden for målsætningen om en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på maksimalt 100 dage.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER

Nævnet modtog i 2019 i alt 2.941 nye sager (nye ansøgninger) mod 2.709 nye sager i 2018 og 2.319 nye sager i 2017. Set over en femårig periode er antallet af nye ansøgninger steget med 15 %.

I 2019 blev 2.670 tidligere lukkede sagsforløb genåbnet, hovedsageligt som følge af nye fremsatte krav fra samme ansøger eller genoptagelser af tidligere lukkede sager. Det store antal genåbnede sager i 2019 skal ses i lyset af, at Civilstyrelsen i efteråret 2018 overgik til en anden og mere reel registrering af sagsforløb i nævnets sager. Antallet af genåbnede sager har således i årene fra 2015 til 2018 reelt været højere end som registreret i tabellen nedenfor.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af nye sager og nye ansøgninger på tidligere lukkede sager i årene 2015-2019:

	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Modtagne ansøgninger (nye sager)</i>	2549	2416	2319	2709	2941
<i>Genåbnede sager – nye ansøgninger i tidligere lukkede sager</i>	1779	1482	713	501	2670

Erstatningsnævnet kan i den forbindelse mere generelt oplyse, at når nævnet modtager en ansøgning om erstatning fra et offer, opretter nævnet en konkret sag vedrørende den pågældende ansøgning. Nævnet behandler herefter den fremsendte ansøgning og tager stilling til de krav, der er indeholdt i ansøgningen, herunder om der skal ske en hel eller delvis tilkendelse af det ansøgte, om der skal tilvejebringes yderligere dokumentation, eller om der skal gives afslag på erstatning. Når nævnet har truffet endelig afgørelse vedrørende de fremsendte krav, afsluttes sagen i nævnet. Såfremt offeret efterfølgende vender tilbage i sagen med nye krav, åbner nævnet sagen på ny, anmoder eventuelt om yderligere dokumentation og træffer en ny afgørelse. Dette kan i de alvorligere sager gentage sig adskillige gange.

I 2019 traf Erstatningsnævnet i alt 6.680 afgørelser mod 4.166 afgørelser i 2018.

De enkelte afgørelser indeholder ofte afgørelser vedrørende flere forskellige krav, herunder krav, der kan være fremsat på forskellige tidspunkter. En afgørelse til ansøgeren kan således f.eks. bestå af tilkendelse af erstatning for udgifter til transport hjem fra sygehuset på skadesdagen, anmodning om dokumentation for sygeperiode til brug for vurdering af et fremsat krav om godtgørelse for svie og smerte, anmodning

om dokumentation for et fremsat krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og et (foreløbigt) afslag på erstatning for ødelagt tøj (henvisning til forsikring).

Nævnet har i 2019 tilkendt erstatning og godtgørelse med i alt ca. 252,8 mio. kr. ekskl. renter. Hertil kommer gebyrer til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Patienterstatningen og honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt ca. 7 mio. kr. Tilsammen ca. 259,8 mio. kr.

I 2018 tilkendte nævnet erstatning og godtgørelse med i alt ca. 175,6 mio. kr. ekskl. renter. Hertil kom gebyrer, honorarer mv., i alt ca. 3,3 mio. kr., og dermed var den samlede udbetaling på ca. 178,9 mio. kr.

Som bilag 2 til årsberetningen er vedhæftet en oversigt, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger mv. fra staten i 2019 fordelt på de enkelte erstatningsposter.

Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet, men udbetales efter nævnets anvisning af politiet det sted, hvor straffelovsovertrædelser blev anmeldt. Det er endvidere politiet, der efterfølgende, i det omfang det er muligt, inddriver de udbetalte erstatninger hos gerningsmanden.

Erstatningsnævnet har ikke adgang til oplysninger om, i hvilket omfang det i medfør af offererstatningslovens § 17 lykkes at inddrive de tilkendte erstatninger fra skadevolderne. Der henvises i den forbindelse til årsberetningen for 2011, pkt. 4. Det fremgår af finanslovens konto nr. 11.23.11, Erstatning til ofre for forbrydelser, punkt 10, at der for 2019 er budgetteret med en indtægt på 90,4 mio. kr.

Sagsbehandlingstider og verserende sager

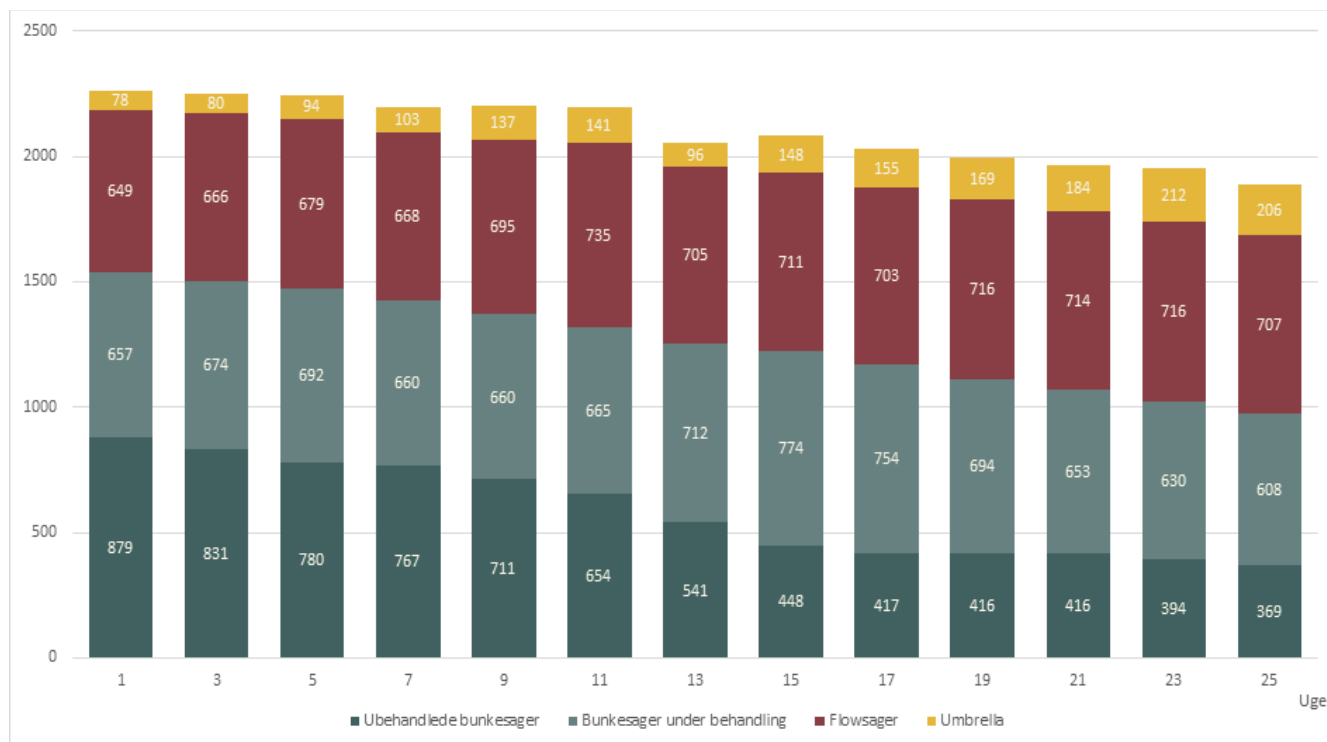
Ved indgangen til 2019 var der i alt 2.680 verserende sager i Erstatningsnævnet. Dette antal steg frem til den 16. marts 2019, hvor sekretariatet indførte den nye driftsstyringsmodel som omtalt ovenfor, til i alt 2.746 verserende sager.

Beholdningen af verserende sager påvirkes naturligt af antallet af indkomne nye og genåbnede sager, der som vist i tabellen ovenfor har været markant højere i 2019 end i tidligere år.

Det har i den forbindelse kunnet konstateres, at den forøgede medarbejderkapacitet, som har muliggjort en større volumen af behandlede og afsluttede bunksager, i sig selv har medført en stigning i antallet af yderligere krav og/eller genoptagelsesansøgninger fra de samme ansøgere. Denne konsekvens forventes fortsat at være gældende også i tiden efter afviklingen af de resterende bunksager.

Da det samlede antal verserende sager således kan stige af flere årsager, som Erstatningsnævnet ikke har direkte indflydelse på, er det relevant at holde sig for øje, hvordan de verserende sager fordeler sig inden for de forskellige kategorier, som fremgår af diagrammet herunder.

Sagsbeholdning første halvår 2020

Af de i alt 2.746 sager, der blev isoleret i en bunke den 16. marts 2019, er der på nuværende tidspunkt (uge 25, 2020) 977 sager, som ikke er afsluttet. Den isolerede bunke er således siden 16. marts 2019 blevet reduceret med i alt 1.769 sager. Af de resterende 977 sager er 608 sager taget under behandling. Disse 608 verserende sager omfatter også de bunksager, som afventer udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring eller Patienterstatningen vedrørende varigt mén eller erhvervsevnetab.

Som det fremgår af det mørkegrønne felt i diagrammet ovenfor, er bunken af ubehandlede sager modtaget før 16. marts 2019 aktuelt nedbragt til 369. Den aktuelt ældste ubehandlede bunksag er modtaget i september 2018, og ifølge planen tages den sidste bunksag som nævnt under behandling i oktober 2020.

Antallet af verserende sager i driftsflowet har vist sig at ligge i et nogenlunde stabilt niveau mellem 650 og 750 sager. Nævnet har på beretningstidspunktet ca. 700 verserende sager under behandling i flowsporet. Disse 700 verserende sager omfatter også de flowsager, som afventer udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring eller Patienterstatningen vedrørende varigt mén eller erhvervsevnetab.

Herudover verserer for tiden ca. 200 sager i det såkaldte "Umbrella"-sagskompleks, hvor Erstatningsnævnet har besluttet at sætte flere af sagerne i bero på domstolenes afgørelser vedrørende tortgødtgørelse i straffesagerne.

Da der fortsat arbejdes med at behandle og afslutte de ældste sager i nævnet, vil en markant nedbringelse af den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid først være realiseret, når der er truffet afgørelse i den sidste sag i bunkebekæmpelsessporet.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid år til dato er på nuværende tidspunkt 65 dage for sager i driftsflowet og 630 dage for sager i bunkebekæmpelsessporet.

5 OPFYLDELSE AF RESULTATMÅLENE FOR 2019

I Civilstyrelsens mål- og resultatplan for 2019 indgår følgende mål for behandlingen af sager om offererstatning:

- Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i offererstatnings-sager i driftsflowet for nye sager skal i 2019 højst være 100 dage.
- Bunkebekæmpelsesindsatsen i Erstatningsnævnet og sekretariatet skal i 2019 medføre en halvering af antallet af alle verserende sager ift. niveauet ved udgangen af 2018 (halvdelen af 2.680 sager, svarende til 1.340 sager).

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i driftsflowet var ved udgangen af 2019 på 50 dage. Der var på samme tidspunkt 640 verserende sager i driftsflowet.

Målet om sagsbehandlingstiden blev således opfyldt, men det lykkedes ikke trods diverse initiativer at nedbringe antallet af verserende sager til det ønskede niveau. Der blev sat et nyt sagsbeholdningsmål på 2.350 sager. Dette nye mål blev opfyldt, da Erstatningsnævnet ved årets udgang havde i alt 2.261 verserende sager.

Der henvises i den forbindelse til ovenstående diagram over nævnets sagsbeholdning med tilhørende beskrivelse af, hvori det samlede antal verserende sager består, herunder hvordan fordelingen har været mellem verserende sager under behandling og verserende sager, der afventer behandling.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning³, for visse

³ I medfør af lov nr. 112 af 03-02-2012 omfatter offererstatningsloven også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Lovændringen trådte i kraft den 01-03-2012.

Hvor der i det følgende henvises til offererstatningslovens betingelse om, at der skal være tale om en overtrædelse af straffeloven eller af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, vil der for overskuelighedens skyld alene blive henvist til straffeloven, medmindre det konkret er relevant at sondre mellem straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Det ændrer selvsagt ikke på, at overtrædelse af begge love i samme omfang kan berettige til erstatning og godtgørelse.

afgrænsede personlige ejendele, der er blevet skadet, samt for mindre kontantbeløb, som mistes i forbindelse med personskade opstået ved en straffelovsovertrædelse.

Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingskade, medmindre straffelovsovertrædelsen er begået af en person, der er omfattet af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, som hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsanbragt i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven.

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30. Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringsselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se pkt. 7.3.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende fremgår generelle bemærkninger om nævnets praksis samt referater af afgørelser, som nævnet har fundet af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusinde sager, som nævnet har afgjort i 2019.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2018 – findes på nævnets hjemmeside, samt til "Offererstatningsloven med kommentarer", 1. udg., 2005, af Gerd Sinding og Michael Lerche.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven

Hvis det ved dom er fastslået, at tilskadekomsten er sket ved en straffelovsovertrædelse, lægger nævnet selvsagt dette til grund.

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en straffelovsovertrædelse, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidneafhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning, samt eventuelle nye oplysninger, som kommer frem under nævnsbehandlingen.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der kan antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet.

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet undtagelsesvis mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår blandt andet af pkt. 7 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde fra politiet indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Som omtalt i pkt. 6 omfatter offererstatningsloven pr. 01-03-2012 i medfør af lovens § 1 også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Der henvises herom til årsberetningen for 2013, pkt. 7.2.1.

Vedrørende plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden henvises til pkt. 7.6.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-04263 Ansøger blev af en ukendt gerningsmand skubbet i havnen ved Refshaleøen i København.

Ansøger fik herved beskadiget sin øreprotese og søgte som følge heraf erstatning for en ny øreprotese. Nævnet besluttede at anse hændelsen for omfattet af offererstatningsloven, da det udgjorde en straffelovsovertrædelse at skubbe en person i havnen. Nævnet fandt endvidere, at den ødelagte øreprotese måtte anses for omfattet af erstatningsansvarslovens § 1 som "andet tab" på linje med f.eks. en tandprotese. Nævnet meddelte derfor tilsagn om at tilkende ansøger udgiften til en ny øreprotese.

7.2.2 Personskade

Nævnet kan kun tilkende erstatning og godtgørelse, hvis ansøger har lidt personskade ved straffelovsovertrædelsen. Der kan dog i særlige tilfælde også være lidt personskade, hvis den hændelse, ansøgeren har været udsat for, er egnet til at give en psykisk personskade, og det er dokumenteret, at ansøgeren har været syg som følge af hændelsen.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-04238 Fire skadevoldere udsatte ansøger for afpresning, trusler, hærværk og databedrageri, idet de truede ansøger til at hæve 20.000 kr. fra forskellige bankkonti. Derudover smadrede de en rude på ansøgers bil og forsøgte at oprette flere lån i ansøgers navn.

Nævnet anmodede ansøger om dokumentation for, at han havde lidt en personskade som følge af hændelserne, idet nævnet ikke havde modtaget lægelig dokumentation herfor. Nævnet modtog efterfølgende en lægeerklæring, hvoraf det fremgik, at ansøger som følge af hændelserne havde været sygemeldt, men ikke at ansøger havde en personskade.

Nævnet fandt herefter, at offererstatningslovens § 1 var opfyldt, idet nævnet efter en samlet vurdering fandt, at hændelserne var egnet til at give ansøger en personskade af psykisk karakter, ligesom at lægen erklærede i lægeerklæringen, at ansøger havde været sygemeldt som følge af hændelsen.

7.2.3 Direkte og indirekte skadelidte

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidt alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises for nærmere herom blandt andet til årsberetningen for 2003, pkt. 7.1.3, årsberetningen for 2006, pkt. 7.2.3, årsberetningen for 2008, pkt. 7.2.4, årsberetningen for 2014, 2016 og 2017, pkt. 7.2.3.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 18-520-02569, 18-520-02570, 18-520-02571 og 18-520-02572.

Ansøgerne lå og sov i stueetagen i en beboelsesejendom, da skadevolder, som var beboer i naboopgangen, satte ild til sin egen lejlighed. Ansøgerne boede i stueetagen, hvorimod branden blev påsat på 1. sal i naboejendommen. Skadevolder blev dømt efter straffelovens § 181 (brandstiftelse). Ansøgerne kom ikke fysisk til skade under branden, men ansøgte efterfølgende nævnet om erstatning for psykiske gener som følge af hændelsen.

Familien nåede ud af ejendommen kort tid efter, at branden fik fat, og ansøgernes egen lejlighed nedbrændte ikke, men den var fyldt med vand og lugtede af røg. Det fremgik endvidere af en farlighedserklæring fra Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, at branden, herunder røgudviklingen, hovedsageligt havde spredt sig via ejendommens tagkonstruktion.

Nævnet besluttede at afslå ansøgernes ansøgning om erstatning, idet nævnet fandt, at ansøgerne ikke i lovens forstand var direkte skadelidte eller, at de var så tæt på begivenhedernes centrum, at de kunne anses for at være i nærliggende fare for at lide fysisk overlast ved hændelsen.

Spørgsmålet om erstatning til indirekte skadelidte opstår blandt andet i sager om nærtståendes, herunder navnlig forældres, adgang til erstatning og godtgørelse som følge af psykiske følger, de pådrager sig i forbindelse med drab på deres børn. Nævnet kan vedrørende dette emne henvise til nævnets årsberetning for 2014, 2017 og 2018 pkt. 7.2.3.

7.2.4 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven skal der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden skal være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom blandt andet til årsberetningen for 2006, pkt. 7.2.4, årsberetningen for 2013, pkt. 7.2.4, og årsberetningen for 2014, pkt. 7.2.4.

7.2.5 Straffelovsovertrædelser begået i udlandet

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gerningstidspunktet gjorde tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Efter forarbejderne tager bestemmelsen navnlig sigte på tilfælde, hvor der er dansk jurisdiktion efter blandt andet straffelovens § 6, nr. 2 og 3.

Herudover anvendes bestemmelsen efter praksis hovedsageligt i tilfælde, hvor en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. I sådanne tilfælde ydes erstatning dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-05169 Ansøger var inviteret til julefrokost i det firma, hvor han var ansat som lærling. Julefrokosten skulle holdes i chefens sommerhus i Malaga i Spanien en lørdag, men de medarbejdere, der deltog – ca. 60-70 personer – var taget til Malaga om fredagen, hvor der blev holdt en mindre fest i sommerhuset. Skadevolder, der ikke var ansat i firmaet, men som var

kammerat med chefen i firmaet, var den pågældende weekend i Malaga med sin hustru i deres sommerhus, som lå i nærheden af chefens sommerhus. Chefen inviterede skadevolderen og hans hustru med til festen om fredagen. Til festen befandt skadevolderen sig på sommerhusets 2. sal på terrassen. På et tidspunkt kom ansøger op af trappen og begyndte at urinere på terrassen cirka en meter fra, hvor skadevolder sad. Ansøger var meget beruset. Skadevolder skubbede ansøger, så han faldt, og mens ansøger lå på jorden med sine bukser nede om benene, slog skadevolder ansøger i hvert fald to gange i ansigtet med knyttet hånd, hvilket han efterfølgende blev dømt for ved en dansk domstol. Nævnet anså hændelsen for omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., idet betingelsen om et "lukket dansk miljø" blev anset for opfyldt.

Det følger endvidere af forarbejderne, at bestemmelsen i offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., vil kunne finde anvendelse, hvis danskere er ofre for terrorhandlinger i udlandet, jf. betænkning 751/1975, s. 32.

N.j.nr. 19-520-04289 og 19-520-4664 Ansøgerne søgte om efterladtegodtgørelse som følge af, at deres fælles datter under en vandretur i Marokko blev dræbt af marokkanske terrorister. Nævnet fandt, at drabet var udtryk for en terrorhandling, og at sagen undtagelsesvist kunne behandles efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, selv om drabet havde fundet sted i udlandet. Nævnet lagde herved vægt på bemærkningerne i betænkning 751/1975 om, at bestemmelsen kan anvendes i sager, hvor skadelidte i udlandet er offer for (andre) terrorhandlinger (end flykapringer). Nævnet lagde ved afgørelsen særlig vægt på forbrydelsens meget voldsomme karakter samt eksponeringen af drabet i pressen og på internettet og på, at ansøgerne som følge heraf havde været udsat for en sådan krænkelse og følelsesmæssig belastning, at der var grundlag for at tilkende dem efterladtegodtgørelse, uanset at deres datter ikke var mindreårig og på tidspunktet for drabet var flyttet hjemmefra.

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., kan erstatning endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

For yderligere eksempler på nævnets praksis for tilkendelse af erstatning efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, henvises til nævnets årsberetning for 2009, pkt. 7.2.6 og til årsberetningen for 2016, 2017 og 2018 pkt. 7.2.5.

7.2.6 Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger

Foruden straffelovsovertrædelser giver offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., også mulighed for erstatning og godtgørelse for personskade, der sker i forbindelse med 1) hjælp til politiet under anholdelse, 2) handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse, og 3) handlinger, der foretages med henblik på forhindring af strafbare handlinger.

Der henvises herom blandt andet til årsberetningen for 2012, pkt. 7.2.6.

Nævnet har i 2019 haft anledning til at tage stilling til, at handlingen i nedenstående sag blev foretaget med henblik på forhindring af strafbare handlinger:

N.j.nr. 18-520-00393 Ansøger var ansat som pædagogmedhjælper i en kommune, hvor hun arbejdede på et botilbud for voksne autister. Under hendes arbejde overfaldt beboer 1 beboer 2 med spark, bid og slag. Ansøgers kollega trak beboer 1 væk fra beboer 2, og ansøger fastholdt herefter beboer 1 og brugte sin krop som afskærmning mellem de to beboere. Ansøger blev herved revet og skubbet rundt, hvorved hun kom til skade med sin ryg. Nævnet afslog i 2015 ansøgers ansøgning om erstatning i medfør af offererstatningslovens § 10. Nævnets afslag skyldtes, at forholdet ikke var anmeldt til politiet inden 72 timer, og at nævnet ikke fandt, at der forelå oplysninger i sagen, som kunne medføre, at nævnet skulle se bort fra den manglende anmeldelse. I lyset af Højesterets dom af 04-09-2018, som underkendte nævnets praksis for politianmeldelse i sager om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden, blev sagen genoptaget, og nævnet dispenserede herefter fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10 under henvisning til, at der ikke forelå dokumentation for, at ansøger havde modsat sig politianmeldelse eller i øvrigt ikke havde villet medvirket til sagens oplysning. Vedrørende offererstatningslovens § 1 fandt nævnet ikke at kunne lægge til grund, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, idet beboer 1 ikke sås at have forsæt til at udøve vold mod ansøger, men alene til at komme fri fra en fastholdelsessituation, så hun kunne komme over til beboer 2 igen. Nævnet fandt imidlertid, at ansøgers personskade skete i forbindelse med, at ansøger forsøgte at afværge en strafbar handling, og forholdet ansås derfor alligevel for omfattet af offererstatningsloven, jf. lovens § 1, stk. 1, 2. pkt. Nævnet behandlede herefter ansøgers krav.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.7.2. om plejepersonales tilskadekomst i arbejdstiden og offererstatningslovens § 1.

7.2.7 Tingsskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der – som anført under pkt. 7.2.2 – som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet den skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden

skete. For eksempler på nævnets praksis om forståelsen af "sædvanlig" og "personlig ejendel" henvises til nævnets årsberetning for 2015, pkt. 7.2.7 og årsberetning for 2016, pkt. 7.2.7.

Nævnet kan endvidere henvisse til årsberetningen for 2007, pkt. 7.2.6, hvor en gennemgang af nævnets praksis vedrørende niveauet for erstatning for dyrere personlige ejendele findes. Afsnittet indeholder endvidere omtale af praksis for erstatning for udgifter til nye briller. Nævnet kan endvidere henvisse til årsberetningen for 2013, hvoraf det fremgår, at nævnet i 2013 forhøjede det maksimale erstatningsbeløb for personlige ejendele til 10.000 kr. mod tidligere 5.000 kr.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 giver endvidere hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 muliggør også erstatning til juridiske personer, f.eks. anparts- og aktieselskaber, men ikke erstatning til offentlige myndigheder eller institutioner, jf. lovens § 5.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller anden straffelovsforbrydelse kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 33, 1. sp. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller mistet ferie. Se i den forbindelse årsberetningen for 2014, pkt. 7.2.7.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A – ALMINDELIGE ERSTATNINGSRET-LIGE REGLER

7.3.1 Nedsættelse eller bortfald på grund af egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

Højesteret har i dom afsagt den 9. december 2019 (UfR 2020.819 H) haft lejlighed til at tage stilling til grundlaget for vurderingen af egen skyld/accept af risiko i et tilfælde, hvor ansøger på skadestidspunktet deltog i en hashhandel, der var kontrolleret af en bande-gruppering. Ansøger var udstyret med skudsikker vest samt walkie talkie, da han blev ramt af skud fra et medlem af en rivaliserende bande-gruppering.

Byretten var forinden nået frem til, at erstatningen burde nedsættes med 1/3 henset til, at der på skadestidspunktet var en aktuel bande-konflikt med skyderier i området, og at ansøger herefter var eller burde være klar over, at han ved at deltage i hashsalg og vagtvirksomhed i området udsatte sig selv for en risiko for at komme til skade.

Landsretten nåede frem til, at erstatningen burde nedsættes med 1/2 og lagde ved sin afgørelse vægt på, at ansøger var registreret som værende "*i radius af og relateret til*" en bandegruppering, som var i konflikt med en rivaliserende bande. Landsretten lagde endvidere vægt på, at ansøger, som på skadestidspunktet deltog i en vagtordning, var bekendt med, at der under den aktuelle konflikt tidligere havde været en skudepisode, og at brug af skydevåben derfor måtte anses som sandsynligt. Ansøger var ubevæbnet, men var udstyret med walkie talkie og skudsikker vest under tøjet. Landsretten fandt herefter ikke, at den aktuelle hændelse, hvor ansøger blev ramt i hovedet af skud, gik ud over, hvad ansøger måtte være forberedt på. Omvendt blev ansøgers accept af risiko af landsretten sammenholdt med skadevolders handlinger i form af talrige skud, som blandt andet førte til, at ansøger blev ramt i hovedet med betydelig skade til følge. En samlet vurdering førte herefter til, at ansøgers erstatning blev reduceret med halvdelen.

Højesteret lagde det samme faktum til grund, men nåede frem til, at der under de konkrete omstændigheder, og i en sag mod skadevolderen, ikke ville ske nedsættelse eller bortfald af erstatningsansvaret som følge af medvirken til skaden eller accept af risiko for skade. Der var herefter ikke grundlag for at lade ansøgers erstatningskrav mod staten nedsætte eller bortfalde. Højesteret tog samtidig principiel stilling til, at den lovændring, som trådte i kraft den 1. juli 1985, og hvorved den tidligere gældende rimelighedsvurdering i offererstatningsloven § 8, stk. 1 blev erstattet af samme lovs § 6 a, indebærer, at skadelidte over for staten skal stilles på samme måde, som skadelidte ville være stillet over for skadevolderen.

Erstatningsnævnet har taget dommens resultat til efterretning, og afgørelsen inddrages i nævnets praksis.

7.3.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatnings-sager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-04618: Ansøger blev flere gange slået og sparket i hovedet og pådrog sig derved behandlingskrævende skader. Ansøger søgte som følge heraf bl.a. erstatning for udgifter til tandbehandling opgjort til 24.289,21 kr. samt transportudgifter opgjort til 3.125,24 kr. Ansøger, som var polsk statsborger, fik foretaget sin tandbehandling i Polen, hvilket bevirkede, at erstatningsposten vedrørende transportudgifterne blev forøget.

Nævnet forelagde sagen for nævnets tandlægekonsulent med henblik på en vurdering af prisens rimelighed samt behandlingens sammenhæng med tilskadekomsten. Nævnets tandlægekonsulent fandt, at behandlingsprisen efter danske forhold var meget rimelig, da der var tale om en bro på 13 led, og at prisen i Danmark formentlig ikke havde været under 5.000 kr. pr. led.

Nævnet besluttede herefter også at tilkende ansøger erstatning for sine transportudgifter til tandbehandlingen i Polen, fordi det samlet set var billigere end en tilsvarende tandbehandling i Danmark.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7 – DÆKNING FRA ANDEN SIDE

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

Det følger af Erstatningsnævnets forretningsordens § 10, stk. 1, 2. pkt., at nævnet ikke træffer afgørelse, førend det er konstateret, om skaden dækkes fra anden side, jf. offererstatningslovens § 7.

Det betyder, at nævnet som udgangspunkt, hvis den oplyste skadevolder er under 14 år, eller der er oplysninger, som giver anledning til at formode, at skadevolder har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, vil henvise skadelidte til at rette henvendelse til skadevolders eventuelle ansvarsforsikringsselskab. Dette skyldes den særlige bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 19. Efter denne bestemmelse fraviges det forsikringsretlige udgangspunkt om, at skader, som den forsikrede skadevolder selv har fremkaldt ved forsæt, ikke dækkes, i tilfælde, hvor "den sikrede var under 14 år eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt". Persongruppen omfatter således personer, der er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1 og 2, samt i et mindre omfang også personer, der er omfattet af straffelovens § 69, jf. U.2006.1961 Ø.

Børn under 14 år vil ofte være dækket af forældrenes ansvarsforsikring, ligesom en del voksne institutionsanbragte eller sindslidende vil være dækket af en ansvarsforsikring.

Hvis det efterfølgende må lægges til grund, at skadevolderen ikke var omfattet af en forsikring, tages sagen efter ansøgning på ny under behandling i nævnet.

Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, hvis skaden er en arbejdsskade og dækkes af arbejdsgiverens lovpligtige forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30, hvoraf fremgår, at "Ydelser i henhold til loven [arbejdsskadesikringsloven] kan ikke danne grundlag for regreskrav mod en skadevolder, der har pådraget sig erstatningspligt over for skadelidte eller dennes efterladte. Skadelidtes eller dennes efterladdes krav mod den erstatningsansvarlige nedsættes i det omfang, forsikringsselskabet har betalt eller er pligtig at betale erstatning til de pågældende efter denne lov".

Derudover betaler nævnet ikke erstatning, hvis skaden er omfattet af andre lovpligtige ansvarsforsikringer.

Fra nævnets praksis i 2019:

N.j.nr. 19-520-05129 Ansøger var blevet udsat for vold mod ansigtet og havde i den forbindelse pådraget sig en række skader, herunder skade på sine tænder. Ansøger havde på skadestidspunktet tegnet en

ulykkesforsikring, der tilkendegav, at tandskaden var dækket af forsikringen. Forsikringsselskabet imødekom dog kun delvist behandlingsoverslaget fra ansøgerens tandlæge, idet ansøgerens tænder var svækket forud for skaden. Forsikringsselskabet henviste i den forbindelse til et punkt i forsikringsbetingelserne, hvorefter erstatningen kunne nedsættes eller bortfalde, såfremt tændernes tilstand var forringet inden ulykkestilfældet. Ansøgeren søgte herefter nævnet om dækning for det resterende beløb.

Nævnet afslog at tilkende erstatning med den begrundelse, at tandskaden var omfattet af ulykkesforsikringen. Nævnet bemærkede, at nævnet ikke kan tilkende erstatning, såfremt et forsikringsselskab har anerkendt erstatningspligten/tilkendegivet, at skaden er omfattet af forsikringen, idet erstatningens omfang herefter er et mellemværende mellem ansøgeren og forsikringsselskabet, også uanset at forsikringen alene dækker delvist grundet forsikringsbetingelserne. Det blev i de forbindelse tillagt afgørende betydning, at den reduktion, som forsikringsselskabet foretog, også ville være blevet foretaget af nævnet som følge af ansøgerens tænders forudbestående tilstand.

Endelig betaler nævnet ikke erstatning, hvis skaden er forvoldt af en udlænding, der på gerningstidspunktet var omfattet af bekendtgørelse nr. 384 af 25-04-2006 om statens hæftelsesansvar for skader, som udlændinge, der opholder sig her i landet og er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, forvolder på andre eller andres ejendele. Nævnet vil derfor i disse sager henvise skadelidte til at rette henvendelse til Udlændingestyrelsen.

Hvis Udlændingestyrelsen herefter træffer afgørelse om, at skadevolderen på gerningstidspunktet ikke var omfattet af bekendtgørelse nr. 384 af 25-04-2006, tages sagen efter ansøgning på ny under behandling i nævnet.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 9, STK. 2

Offererstatningsloven blev ved lov nr. 486 af 30. april 2019 ændret, således at der nu er mulighed for en hurtig tilkendelse af erstatning og/eller godtgørelse i sager, hvor kravet har en værdi på indtil 3.500 kr. (§ 9, stk. 2 i offererstatningsloven).

I sager, hvori kravet samlet set ikke udgør mere end 3.500 kr., skal Erstatningsnævnet alene vurdere, om kravet er fremsat som følge af en personskade pådraget ved overtrædelse af straffeloven eller lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (§ 1 i offererstatningsloven), og om kravet er fremsat inden for fristerne i offererstatningsloven (§ 13 i offererstatningsloven).

Såfremt betingelserne i disse to bestemmelser er opfyldt, skal Erstatningsnævnet ikke undersøge, om betingelserne i lovens øvrige bestemmelser, herunder §§ 7 og 10 i offererstatningsloven, er opfyldt. Erstatningsnævnet skal i øvrige ikke indhente dokumentation for kravet.

Det gælder dog, at der ikke kan tilkendes erstatning eller godtgørelse, hvis det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt, herunder bl.a. offererstatningslovens § 6 a om skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risiko.

Der skal være tale om ét samlet krav på indtil 3.500 kr., som udgør alle de krav, som skadelidte havde, og som skadelidte var bekendt med på det tidspunkt, hvor kravet blev fremsat over for Erstatningsnævnet.

Hvis skadelidte efter indgivelse af ansøgningen bliver bekendt med yderligere krav, kan disse krav fremsættes efterfølgende. Såfremt det samlede krav herefter overstiger 3.500 kr., vil lovens øvrige betingelser gælde.

Hvis skadelidte efter indgivelse af ansøgningen fremsætter yderligere krav, som skadelidte allerede var bekendt med, da den første ansøgning blev fremsendt til Erstatningsnævnet, og det samlede krav herefter overstiger 3.500 kr., skal Erstatningsnævnet foretage en fuld prøvelse af hele det samlede krav.

Erstatningsnævnet vil kunne kræve beløbet tilbagebetalt, såfremt det er betalt med urette (offererstatningslovens § 18).

Kravet forrentes alene, såfremt tilkendelse af kravet er bestemt ved dom (§ 11 a i offererstatningsloven).

Forrentning af krav beror under andre omstændigheder på dokumentationen (§ 16 i erstatningsansvarsloven). Da kravene i disse sager ikke skal dokumenteres, sker der ikke forrentning af kravet. Under hensyn hertil bemærkes det, at nævnet tilkender godtgørelse på baggrund af satsene i erstatningsansvarslovens § 15 for udbetalingsåret.

Fra nævnets praksis i 2019 vedrørende den nye bestemmelse:

N.j.nr. 19-520-03803 – Ansøger blev udsat for vold af skadevolder, som hun på det tidspunkt var kæreste med. Ansøger anmeldte herefter forholdet til politiet. Undervejs i efterforskningen valgte ansøger at trække anmeldelsen tilbage, idet det endelig var lykkedes hende mentalt at komme videre fra skadevolder, og hun vidste, at såfremt efterforskningen fortsatte, ville hun blive kontaktet af skadevolder, hvilket kunne betyde, at hun ikke kunne komme videre med sit liv uden kontakt fra hans side. Politiet valgte herefter at stoppe efterforskningen under henvisning til, at ansøger ikke længere ønskede at retsforfølge skadevolder, og politiet vurderede i den forbindelse, at det ikke var muligt at opklare sagen, såfremt ansøger ikke medvirkede.

Nævnet modtog herefter en ansøgning om erstatning fra ansøger, hvor det samlede krav ikke oversteg 3.500 kr. Da kravet var under 3.500 kr., følger det af offererstatningslovens § 9, stk. 2, at der ydes erstatning og godtgørelse, hvis forholdet er omfattet af offererstatningslovens § 1 og kravet er fremsat rettidigt, jf. § 13, medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt.

Nævnet meddelte afslag på ansøgers ansøgning om erstatning. Nævnet vurderede, at det var åbenbart, at principperne i offererstatningslovens § 10 om ansøgerens pligt til efter evne at have medvirket til sagens opklaring ikke var opfyldt. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at ansøger trak anmeldelsen tilbage, ligesom nævnet lagde vægt på, at politiet vurderede, at hendes medvirken var afgørende for at få sagen opklaret.

N.j.nr. 19-520-04997 Ansøger blev i en bus tildelt 3-4 knytnæveslag i ansigtet af en ukendt skadevolder.

Ansøger søgte som følge heraf om erstatning for udgifter til tandbehandling opgjort til 555,45 kr. samt udgifter til ødelagt T-shirt. Ansøger havde over for nævnet oplyst, at udgifterne til tandbehandlingen var anmeldt til ulykkesforsikringen.

Det følger af offererstatningslovens § 9, stk. 2, at der ydes erstatning og godtgørelse for krav indtil 3.500 kr., hvis forholdet er omfattet af § 1, og kravet er fremsat rettidigt, jf. § 13, medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt.

Nævnet meddelte herefter afslag på ansøgningen om erstatning for udgifter til tandbehandling under henvisning til offererstatningslovens § 7, stk. 1, og § 9, stk. 2. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger over for nævnet havde oplyst, at kravet var anmeldt til ulykkesforsikringen, hvorved det var åbenbart, at der ikke skulle ydes erstatning efter offererstatningslovens § 9, stk. 2, idet der var en nærliggende mulighed for, at forsikringssselskabet ville udbetale erstatning for tandbehandlingen. Nævnet vejledte ansøger i den forbindelse om dennes mulighed for genoptagelse af sagen, såfremt forsikringssselskabet ikke ville dække behandlingen.

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10 – POLITIANMELDELSE MV.

7.6.1 For sen eller manglende politianmeldelse

Efter offererstatningslovens § 10 er det som udgangspunkt en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer.

Ved anmeldelse forstås en anmodning til politiet om at efterforske en sag. I mere alvorlige sager vil det sjældent være nødvendigt at fremsætte en udtrykkelig anmodning om efterforskning, men i mindre alvorlige sager vil det derimod som regel være nødvendigt. Den omstændighed, at politiet har været til stede og måske også har talt med den forurettede, vil dermed ikke altid være tilstrækkeligt til at anse forbyrdelsen for anmeldt.

Der er mulighed for at dispensere fra anmeldelsesfristen, såfremt forholdene taler for det, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 3.

Som følge heraf ser Erstatningsnævnet f.eks. stort set altid bort fra kravet om anmeldelse inden 72 timer, hvis det på trods af den sene anmeldelse lykkes at pågribe og retsforfølge skadevolderen.

Der kan også i andre situationer være grundlag for at dispensere fra kravet om politianmeldelse inden 72 timer. Der kan for eksempler, hvor nævnet har dispenseret, henvises til nævnets årsberetning for 2016, pkt. 7.5.1.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold, nu inden 72 timer.

Ved lov nr. 140 af 28-02-2018⁴ blev fristen i offererstatningslovens § 10 ophævet i forhold til sager om voldtægt (§ 216), incest (§ 210), alvorligere sædelighedsforbrydelser over for børn (§§ 222-227, stk. 1, og § 225, jf. §§ 222-227) samt visse sædelighedsforbrydelser begået over for en person under 18 år (§§ 218-221 og § 225, jf. §§ 218-221).

Lovændringen vedrører alene 72-timersfristen, og det forudsættes fortsat at være en betingelse, at straffelovsovertrædelserne politianmeldes. Fristen blev ophævet med virkning for skader forvoldt ved straffelovsovertrædelser begået efter den 01-04-2016.

Vedrørende plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden henvises til pkt. 7.6.

7.6.2 Manglende medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket efter evne i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven. Se herom følgende afgørelser:

N.j.nr. 18-520-02097 Ansøger søgte om erstatning som følge af en hændelse, hvor ANS blev overfaldet med slag, spark og tramp samt slået med en golfkølle på armene, hvorved golfkøllen knækkede. ANS blev herefter stukket i venstre side og på låret med den ødelagte golfkølle. ANS havde over for retten forklaret, at det var en navngiven skadevolder (tiltalte i straffesagen), som havde udøvet volden mod ham. Retten havde foreholdt ansøgeren, at han i politiets afhøringsrapport havde forklaret, at han blev overfaldet af 3-4 personer og forsøgt trukket ind i en bil, da han hørte en af personerne fortælle, at han skulle med i bilen. Til dette svarede ANS, at det ikke passede. Retten fandt det bevist, at tiltalte havde udøvet den ovenfor nævnte vold.

Nævnet meddelte afslag efter offererstatningslovens § 10, idet nævnet fandt, at ansøger ikke i tilstrækkeligt omfang efter evne havde medvirket til politiets opklaring af sagen. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøger

⁴ Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

havde afgivet en væsentlig anderledes forklaring i retten end den, som fremgik af ansøgers afhøringsrapport, hvor ansøger detaljeret kunne forklare sig om flere skadevoldere og forsøget på at blive trukket med ind i en bil. Den omstændighed, at den ene skadevolder blev dømt i retten, kunne ikke føre til et andet resultat. Nævnet bemærkede, at frygt for repressalier normalt ikke anses som en undskyldning for ikke at medvirke til sagens opklaring.

N.j.nr. 18-520-01929 Ansøger blev overfaldet af to ukendte gerningsmænd, hvorefter han fik store skader og blev indlagt på hospital. Politiet indstillede efterforskningen i sagen, da det ikke var muligt at identificere gerningsmændene. Politiet begrundede afgørelsen med, at det efterfølgende ikke har været muligt at komme i kontakt med ansøger og træffe aftale om en afhøring. Det havde endvidere ikke været muligt for politiet at fastlægge det nøjagtige gerningssted, og det havde derfor heller ikke været muligt at søge efter fysiske eller tekniske spor. Nævnet fandt, at der ikke var grundlag for afslag på grund af ansøgers manglende medvirken til opklaring af sagen. Nævnet lagde vægt på, at der var et andet vidne til overfaldet, som politiet afhørte, og som kunne have udpeget gerningsstedet, hvorfor det formentligt ikke havde gjort en forskel for efterforskningen, hvis ansøger var blevet afhørt. Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøger blev påført voldsomme skader ved hændelsen, at ansøger i forvejen var en skrøbelig person, og at hans bistandsperson havde ferie.

N.j.nr. 19-520-04867 Ansøger blev overfaldet i forbindelse med, at ansøger var ved at sælge hash til skadevolderen. Ansøger blev under overfaldet stukket i venstre lår med en kniv. Politiet blev tilkaldt til skadestuen, hvor de afhørte ansøger, der var under behandling for sine skader. Ansøger oplyste ved denne afhøring fornavn, bopæl og telefonnummer på skadevolder. Fire dage efter overfaldet meddelte ansøger til politiet, at han ikke længere ønskede at bidrage til sagens opklaring.

Ca. 1½ måned efter overfaldet skrev politiet til ansøger, at de havde standset efterforskningen, idet der ikke var tilknyttet en person til det oplyste telefonnummer, og at det ikke var lykkedes at identificere og udfinde en gerningsmand.

Fire dage herefter kontaktede ansøger politiet med henblik på at få efterforskningen genoptaget, da ansøger bl.a. telefonisk fortsat blevet truet af skadevolderen. Ansøger oplyste i den forbindelse, hvilket kvarter ansøger mente, at skadevolderen boede i, og hvor skadevolder muligvis gik i skole. Ansøger oplyste endvidere, at skadevolder og han begge havde deltaget i et kommunalt resocialiseringsprojekt. Ansøger fik desuden forevist fotos af mulige gerningsmænd, men kunne ikke udpege gerningsmanden. Nogle måneder herefter standsede politiet på ny efterforskningen, idet det fortsat ikke havde været muligt at finde gerningsmanden.

Ansøger indgav en ansøgning om erstatning hos Erstatningsnævnet. Nævnet fandt, at ansøger i tilstrækkeligt omfang havde bidraget til sagens opklaring.

7.6.3 Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning eller taget forbehold herfor i retten.

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende anlægger en civil retssag om erstatning. Der henvises i den forbindelse til nævnets årsberetning for 2007, pkt. 7.5.3, for en gennemgang af nævnets praksis på området.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 18-520-02756 Ansøger var under arbejde udsat for et røveri, hvorunder hun blev truet med en kniv. Efter at skadevolderen under en efterfølgende straffesag var fundet skyldig heri, søgte ansøger om erstatning hos nævnet.

Det fremgik hverken af dombogen eller retsbogen, at ansøgers bistandsadvokat havde fremsat erstatningskrav under hovedforhandlingen. Byretten oplyste imidlertid over for nævnet, at retten havde modtaget en erstatningsopgørelse fra ansøgers bistandsadvokat pr. mail. Byretten oplyste endvidere, at bistandsadvokaten i sin mail til retten havde skrevet, at erstatningsopgørelsen også var blevet sendt til skadevolders forsvarsadvokat. Forsvarsadvokaten havde ikke været CC på mailen.

Nævnet lagde på denne baggrund til grund, at der var fremsat erstatningskrav under straffesagen mod skadevolderen, og tog de rejste erstatningskrav under behandling.

N.j.nr. 18-520-01054 Ansøger blev overfaldet på arbejde som social- og sundhedsassistent. Skadevolder tog i den forbindelse kvælertag på ansøger, hvilket medførte, at ansøger mistede bevidstheden, ligesom ansøger fik punktformede blødninger i øjet. Bistandsadvokaten fremsendte til politiet tre dage før straffesagens behandling i retten en erstatningsopgørelse med et krav på godtgørelse for svie og smerte for 101 dage. Alle 101 dage lå forud for sagens behandling i retten, hvor seneste sygedag lå næsten to måneder før sagens behandling i retten.

EN modtog efterfølgende en ansøgning om godtgørelse for yderligere 33 dages svie og smerte, hvoraf de fire dage lå ca. en og en halv uge før straffesagens behandling i retten og derved ca. en halv uge før, bistandsadvokaten fremsendte erstatningsopgørelsen.

Bistandsadvokaten oplyste til EN, at der under sagens behandling i retten blev taget forbehold for erstatning, idet det blev oplyst, at der ikke på

daværende tidspunkt kunne opgøres yderligere krav efter erstatningsansvarsloven. Forbeholdet fremgik ikke af retsbogen.

Nævnet fandt, at der med den fremsendte erstatningsopgørelse og det under sagens behandling i retten oplyste var taget forbehold for yderligere krav for svie og smerte.

N.j.nr. 19-520-04176 Skadevolder filmede ansøger og en anden forurettet med sin mobiltelefon, imens de havde sex. Ansøger og den anden forurettede havde ikke givet samtykke til optagelserne. Efterfølgende blev optagelserne delt via det sociale medie Snapchat via funktionen My Story. Skadevolder erklærede sig skyldig i de to forhold og blev dømt for overtrædelse af straffelovens §§ 232 og 235, stk. 1.

Under straffesagen blev der ikke nedlagt påstand om erstatning fra ansøgers side. Det blev oplyst, at ansøger ikke ønskede at nedlægge påstand om erstatning under straffesagen, idet der var anlagt en civil erstatningssag mellem ansøger og skadevolder.

Nævnet fandt, at selv om ansøger ikke havde nedlagt påstand om erstatningskrav under straffesagen, kunne sagen behandles. Nævnet lagde vægt på, at der ved oplysningen under straffesagen om, at der var anlagt en civil sag om godtgørelse og erstatning, var taget det fornødne forbehold, således at betingelserne i offererstatningslovens § 10 måtte anses for opfyldte. Nævnet tilkendte ansøger godtgørelse for tort.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS §§ 1 OG 10 - PLEJEPERSONALES MV. TILSKADEKOMST I ARBEJDSTIDEN

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi f.eks. en patient eller en elev opfører sig voldsomt, truende eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe.

Såfremt der foreligger politianmeldelse i en sådan sag, danner politiets efterforskning og eventuelle afgørelse om påtaleundladelse, tiltalefracfald eller tiltale grundlaget for nævnets afgørelse om, hvorvidt der som forudsat i offererstatningslovens § 1 har været tale om en straffelovsovertrædelse. I de tilfælde, hvor der er rejst tiltale ved domstolene, følger nævnet naturligvis rettens afgørelse om, hvorvidt der har været tale om en straffelovsovertrædelse, ligesom nævnet efter offererstatningslovens § 11 a følger rettens eventuelle afgørelse om erstatning.

I praksis foretages der imidlertid ofte ikke politianmeldelse i sådanne sager, ligesom ansøgningen om erstatning ofte først indsendes til Erstatningsnævnet lang tid efter, at hændelsen har fundet sted. Erstatningsnævnet vil i så fald ved modtagelsen af en ansøgning om erstatning (i relevant omfang) anmode institutionens ledelse om en udtalelse vedrørende det præcise hændelsesforløb i forbindelse med den pågældende hændelse samt om en redegørelse for, hvorfor hændelsen ikke er politianmeldt. Nævnet vil endvidere indhente sagens akter fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Nævnet vil herefter først og fremmest tage stilling til, hvorvidt der er grundlag for at dispensere fra kravet om (rettidig) anmeldelse til politiet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, 1. led, og dernæst – hvis der er grundlag for at dispensere – tage stilling til, om forholdet kan anses for omfattet af offererstatningsloven i medfør af lovens § 1, det vil sige, om ansøgeren har pådraget sig en personskade som følge af en straffelovsovertrædelse.

7.7.1 Offererstatningslovens § 10

Efter en praksisændring fra 2014, som blev underkendt af Højesteret i 2018 (U.2018.3697H), har Erstatningsnævnet igen en lempelig praksis for at meddele dispensation fra kravet om politianmeldelse i sager, hvor plejepersonale mv. udsættes for vold på deres arbejde.

Den lempelige praksis er i nævnets årsberetning for 2013, pkt. 7.2.2, beskrevet bl.a. således:

“Erstatningsnævnet dispenserer som regel fra kravet i offererstatningslovens § 10, om at episoden skal være politianmeldt inden 72 timer (for handlinger begået før 01-07-2011: “uden unødigt ophold”, dvs. inden 24 timer). Nævnet følger hermed en henstilling fra Folketingets Retsudvalg i FT 1984-85, tillæg B, sp. 1355, i forbindelse med lovændringen i 1985, hvorved der indførtes retskrav på erstatning efter offererstatningsloven. Det hedder i henstillingen: “[Retsudvalget] finder, at erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse.”

Har ansøgeren, efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, modsat sig dette eller i øvrigt ikke villet medvirke til sagens oplysning, vil der dog fortsat kunne meddeles ansøgeren afslag i henhold til offererstatningslovens § 10 eller dennes analogi.”

Det betyder, at nævnet for eksempel vil se bort fra kravet om politianmeldelse i sager, hvor ansatte på institutioner mv. er blevet udsat for vold af personer, som er anbragt på institutionen, og hvor den manglende politianmeldelse er begrundet i generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn til beboerne på den pågældende institution, idet inddragelse af politi i sådanne episoder vil vanskeliggøre det fortsatte pædagogiske behandlingsarbejde med beboerne på institutionen. Nævnet vil således i praksis dispensere i denne type sager, medmindre den skadelidte ansatte efter at have været opfordret hertil direkte har modsat sig, at episoden anmeldes til politiet.

For en udførlig gennemgang af både nævnets tidligere og nuværende praksis samt en gennemgang af flere genoptagne sager på baggrund af Højesterets dom henvises til nævnets årsberetning for 2018, pkt. 7.6.1.

7.7.2 Offererstatningslovens § 1

Hvis nævnet finder grundlag for at dispensere fra kravet om (rettidig) politianmeldelse, skal nævnet herefter vurdere, om forholdet kan anses for omfattet af offererstatningsloven, dvs. om ansøgeren har pådraget sig en personskade som følge af en straffelovsovertrædelse.

Det kan imidlertid være en vanskelig vurdering at foretage i disse sager. Det skyldes, at manglende politianmeldelse af et hændelsesforløb selvsagt også betyder, at der ikke foretages politimæssig efterforskning, herunder afhøring af relevante personer/vidner. Da nævnet ofte først modtager en ansøgning om erstatning et godt stykke tid efter, at hændelsen har fundet sted, kan det endvidere være vanskeligt at få en brugbar udtalelse fra ledelsen eller andre om det præcise hændelsesforløb. Der kan således være sket udskiftninger blandt personalet, der medfører, at ingen kender nærmere til sagen, ligesom manglende optegnelser af hændelsen hos arbejdsgiveren fra ansøgeren eller andre kan gøre det vanskeligt for institutionen at komme det nærmere. Grundet manglende politianmeldelse vil der endvidere ofte ikke foreligge en forklaring om episoden fra den udpegede skadevolder, herunder om hvordan den pågældende stiller sig i forhold til at skulle have begået en straffelovsovertrædelse. Det betyder, at Erstatningsnævnet i disse sager ofte kun har ansøgerens egen forklaring om hændelsen som afgørelsesgrundlag.

Dette kan være medvirkende til, at Erstatningsnævnet ikke med tilstrækkelig sikkerhed vil kunne anse skadevolders adfærd for en straffelovsovertrædelse, hvorefter skadelidtes tilskadekomst ikke kan anses for omfattet af offererstatningsloven. Er en ansøgning om erstatning indgivet lang tid efter den episode, der har udløst erstatningskravet, og understøttes ansøgerens beskrivelse af episoden ikke af optegnelser eller notater, der er gjort umiddelbart efter eller i forbindelse med denne, kan nævnet således normalt ikke anse det for godtgjort, at ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Kun hvor der er tale om en konkret hændelse, der udgør en overtrædelse af straffeloven fra f.eks. patientens/elevens side, kan tilskadekomsten dækkes efter offererstatningsloven. Det indebærer, at den strafbare handling skal være af en vis kvalificeret art, at handlingen skal være retsstridig, og at der skal foreligge fornødent forsæt.

Som omtalt i årsberetningen for 2017 fandt Højesteret ved dom af 19-10-2017 (U.2018.491H), at en hændelse på et bosted for personer med autisme, hvor en ansat blev ramt af et slag fra en beboer, som var svært mentalt retarderet og derfor omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, om utilregnelige personer, udgjorde et forsætligt legemsangreb omfattet af straffelovens § 119, idet en normal gerningsperson under i øvrigt samme omstændigheder ville blive anset for at have begået en forsætlig overtrædelse af bestemmelsen.

Hændelsen var dermed omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 1, og Erstatningsnævnet havde ikke været berettiget til at afvise anmodningen om erstatning med henvisning til, at der ikke var sket en straffelovsovertrædelse.

Højesteret udtalte i den forbindelse, at ved vurderingen af, om en utilregnelig person har handlet forsætligt, kan der ikke lægges vægt på den pågældendes manglende forståelse eller manglende målbevidsthed. Der foreligger det nødvendige strafferetlige forsæt, når den objektive gerning klart bærer præg af at høre til dem, der tilregnes en normal gerningsperson som forsætlig.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 18-520-00393 Ansøger var ansat som pædagogmedhjælper i en kommune, hvor hun arbejdede på et botilbud for voksne autister. Under hendes arbejde overfaldt beboer 1 beboer 2 med spark, bid og slag. Ansøgers kollega trak beboer 1 væk fra beboer 2, og ansøger fastholdt herefter beboer 1 og brugte sin krop som afskærmning mellem de to beboere. Ansøger blev herved revet og skubbet rundt, hvorved hun kom til skade med sin ryg. Nævnet afslog i 2015 ansøgers ansøgning om erstatning i medfør af offererstatningslovens § 10. Nævnets afslag skyldtes, at forholdet ikke var anmeldt til politiet inden 72 timer, og at nævnet ikke fandt, at der forelå oplysninger i sagen, som kunne medføre, at nævnet skulle se bort fra den manglende anmeldelse. I lyset af Højesterets dom af 04-09-2018, som underkendte nævnets praksis for politianmeldelse i sager om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden, blev sagen genoptaget, og nævnet dispenserede herefter fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10 under henvisning til, at der ikke forelå dokumentation for, at ansøger havde modsat sig politianmeldelse eller i øvrigt ikke havde villet medvirket til sagens oplysning. Vedrørende offererstatningslovens § 1 fandt nævnet ikke at kunne lægge til grund, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, idet beboer 1 ikke sås at have forsæt til at udøve vold mod ansøger, men alene til at komme fri fra en fastholdelsessituation, så hun kunne komme over til beboer 2 igen. Nævnet fandt imidlertid, at ansøgers personskade skete i forbindelse med, at ansøger forsøgte at afværge en strafbar handling, og forholdet ansås derfor alligevel for omfattet af offererstatningsloven, jf. lovens § 1, stk. 1, 2. pkt. Nævnet behandlede herefter ansøgers krav.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.2.6 om lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger.

N.j.nr. 19-520-05180 Ansøger fik som led i sit arbejde som socialpædagog sin hånd i klemme i en stalddør. Ansøger stod i køkkenet i institutionen og havde sat sin hånd på den nederste del af døren for at lukke den. En beboer fra institutionen smækkede underdøren mod overdøren, hvorved ansøgers ene finger kom i klemme mellem de to dørhalvdele. Ansøger fik på hospitalet konstateret brud og nervelæsion på fingerens yderste led. Arbejdsgiveren havde vedrørende beboeren oplyst, at denne var udviklingshæmmet svarende til en 3-årig, og at sagen ikke blev anmeldt til politiet, fordi arbejdsgiveren ikke opfattede situationen som en overtrædelse af straffeloven. Ansøger havde gjort gældende, at døren blev smækket af beboeren, fordi denne var vred over, at han ikke måtte komme

ind i køkkenet. Erstatningsnævnet fandt, at skaden ikke med tilstrækkelig sikkerhed var sket ved en overtrædelse af straffeloven. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at det ikke var tilstrækkeligt sandsynliggjort, at beboeren var klar over, at ansøgerens hånd ville komme i klemme, da beboeren smækkede døren, eller at en normal gerningsperson i situationen ville have været klar over, at ansøgerens hånd ville komme i klemme, da døren blev smækket.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A - RETSKRAV

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1 er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2 medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været bragt frem under straffesagen.

I nogle tilfælde forholder retten sig materielt til et fremsat krav, selv om kravet er anerkendt størrelsesmæssigt af skadevolder. I sådanne sager vil nævnet som udgangspunkt behandle kravet som et retskrav.

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog sjældent brugt. Se f.eks. årsberetningen for 2003, pkt. 7.5, årsberetningen for 2013, pkt. 7.6 og årsberetningen for 2018, pkt. 7.7.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 C – STRAFFESAGEN AFSLUTTET

Bestemmelsen i § 11 c blev indsat ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser som omtalt ovenfor under afsnit 4 om talmæssige oplysninger og sagsbehandlingstid.

Efter § 11 c, stk. 1, træffer nævnet ikke afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Nævnets afgørelse udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. § 7, stk. 1.

Nævnet kan efter § 11 c, stk. 2, træffe afgørelse, uanset at betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, hvis forholdene taler for det.

Bestemmelsen er en videreførelse af forretningsordenen for Erstatningsnævnet, jf. § 10 i bekendtgørelse nr. 824 fra 2013, idet der i lovforarbejderne imidlertid forudsættes en udvidelse af praksis knyttet til § 11 c, stk. 2.

Det forudsættes således, at Erstatningsnævnet fremover i videre omfang vil anvende muligheden for at træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, når hensynet til offeret taler herfor. Det kan eksempelvis være tilfældet i sager, hvor lovovertredelsen er begået af flere gerningsmænd, og hvor straffesagen mod en eller flere af gerningsmændene er endeligt afgjort, men hvor sagen mod en eller flere af gerningsmændene endnu ikke er afgjort. Der kan endvidere være tale om tilfælde, hvor gerningsmanden er dømt i 1. instans og alene har anket udmålingen af straffen, således at skyldsspørgsmålet er endeligt afgjort. Det forudsættes i øvrigt, at nævnets hidtidige praksis videreføres, hvorefter der også kan træffes afgørelse i sager, hvor gerningsmanden ikke kan findes, og der er tale om en meget alvorlig lovovertredelse, typisk drab, hvor der af hensyn til de efterladte kan være et særligt behov for at tage stilling til erstatningskrav som for eksempel begravelsesudgifter.

Med stk. 1, 2. pkt., forudsættes Erstatningsnævnet af hensyn til en hurtigere sagsbehandling endvidere fremover at træffe afgørelse uden først at undersøge, om skaden dækkes af skadevolders forsikringsforhold i sager, hvor skadevolderen er under 14 år eller er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69, da skadevolderen i en del af disse tilfælde ikke vil være dækket af en forsikring. Det forudsættes samtidig, at politiet i forbindelse med vurderingen af mulighederne for regres vil foretage en undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold. Erstatningsnævnet forudsættes fortsat at afvente undersøgelsen af skadevolders lovpligtige ansvarsforsikringer, skadelidtes egne forsikringsforhold mv.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-03401 Ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af offererstatningsloven blev § 11 c, stk. 1, 2. pkt. indført. Det følger heraf, at nævnet ikke længere skal udsætte sagen med henblik på at få konstateret, om skadevolder er dækket af en ansvarsforsikring. Forinden ikrafttrædelsen af nævnte lovændring var det i denne sag konstateret, at den ene skadevolder på skadestidspunktet var omfattet af en forsikring, og nævnet havde truffet afgørelse i sagen, hvorved ansøger var blevet henvist til at søge erstatning hos skadevolders forsikringsselskab. Da lovændringen trådte i kraft, vendte repræsentanten tilbage og ønskede med henvisning til offererstatningsloven § 11 c, at nævnet skulle behandle sagen. Nævnet meddelte afslag på at behandle sagen henset til, at det i aktuelle sag var positivt konstateret, at der var en forsikring, og at sagen allerede verserede hos forsikringsselskabet. Nævnet fastholdt derfor sin afgørelse med henvisning til, at lovændringen ikke har tilbagevirkende kraft for afgørelser, nævnet havde truffet forud for lovændringen.

N.j.nr. 19-520-04607 og 19-520-04609 To ansøgere blev over en årelang periode udsat for gentagne seksuelle overgreb fra skadevolder, som

var den ældste af pigernes stedfar og den anden af pigernes biologiske far. Politiet kunne dog ikke finde skadevolder, som var blevet tiltalt, og der var tvivl om, hvorvidt han var udrejst fra Danmark. På baggrund af sagens omstændigheder fandt nævnet det sandsynliggjort på det foreliggende grundlag, at skadevolder havde forgrebet sig på de to ansøgere. Nævnet lagde endvidere vægt på, at de to ansøgere havde været 6-7 år og 13-14 år, da overgrebene begyndte at finde sted, og at de herefter stod på i en årrække, hvorfor de to ansøgere måtte have en klar interesse i, at nævnet kunne påbegynde behandlingen af deres sag, så de ville kunne lægge de mange overgreb bag sig og komme videre med deres liv. Set i lyset af disse omstændigheder besluttede nævnet at dispensere fra reglen om, at sagen skal være endeligt afgjort, før den kan sendes ind til nævnet. Sagen kunne herefter behandles af nævnet, som nåede frem til, at de to ansøgere skulle tilkendes 50.000 kr. og 40.000 i tort.

7.10 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2-ÅRSFRISTEN

Erstatningsnævnet kan, efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes fristen, fra straffedommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2.

Som omtalt i årsberetningen for 2017 blev det ved Højesterets dom af 19-10-2017 (U.2018.491H) fastslået, at erstatningskrav i anledning af strafbart forhold, der rettes mod staten efter offererstatningsloven, ikke er omfattet af forældelsesreglerne i forældelsesloven men derimod er reguleret af offererstatningslovens § 13. De almindelige formueretlige forældelsesregler og herunder 1-årsfristen i forældelseslovens § 21 finder derfor ikke anvendelse i forhold til erstatningskrav efter offererstatningsloven.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 13, stk. 2, er reelt en kodificering af Erstatningsnævnets mangeårige praksis. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger, f.eks. årsberetningen for 2010, pkt. 7.7 samt årsberetning for 2016, pkt. 7.8.

Offererstatningslovens § 13, stk. 3, blev ændret ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser som omtalt i årsberetningens indledning.

Bestemmelsen har nu følgende ordlyd:

” Stk. 3. Hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, kan nævnet ikke behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes, mere end 2 år efter at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse

eksistensen af det nye krav, regnes fristen i 1. pkt. fra dette tidspunkt. Hvis nævnet anmoder om dokumentation for et fremsat krav og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet. 1.-3. pkt. kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde.”

Lovændringen trådte i kraft den 1. maj 2019 og gælder for alle afgørelser, der træffes fra og med den 1. maj 2019, uanset hvornår ansøgningen er indgivet.

Ifølge bemærkningerne til ændringsloven var der behov for en ny formulering af bestemmelsen for at sikre en mere rimelig og klar retsstilling til gavn for ofrene, idet formuleringen af den hidtidige bestemmelse og bemærkninger gav anledning til tvivl om bestemmelsens anvendelsesområde. Samtidig kunne det virke uforståeligt for et offer, at vedkommende kunne blive afskåret fra at fremsætte yderligere krav om erstatning eller godtgørelse, så længe en offererstatningssag verserede ved Erstatningsnævnet.

Ved endelig afgørelse forstås efter bemærkningerne det tidspunkt, hvor Erstatningsnævnet har behandlet og truffet afgørelse om samtlige krav fremsat af ansøgeren vedrørende samme lovovertrædelse, og hvor der således efter nævnets afgørelse ikke længere verserer en sag ved nævnet.

Videre fremgår det af bemærkningerne, at så længe sagen verserer ved Erstatningsnævnet, og der ikke er truffet endelig afgørelse om samtlige fremsatte krav vedrørende samme lovovertrædelse, vil ansøgeren kunne fremsætte yderligere krav i sagen. Det gælder, uanset hvor lang tid sagen er under behandling.

Ved den nye formulering fastslås det endvidere, at hvis nævnet har anmodet om dokumentation for et fremsat krav, og dokumentation ikke er fremsat senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet.

Det er i bemærkningerne til ændringsloven forudsat, at nævnet fremover i sine afgørelser vejleder ansøgeren om, hvilke frister der gælder for fremsættelse af eventuelle yderligere krav om erstatning og godtgørelse vedrørende samme lovovertrædelse. Samtidig er det forudsat, at nævnet i sin endelige afgørelse vil gøre ansøgeren opmærksom på de krav, hvor nævnet ikke har tilkendt erstatning eller godtgørelse som følge af manglende dokumentation, og hvor nævnets anmodning om (yderligere) dokumentation ikke er fulgt af ansøgeren. Nævnet bør i disse tilfælde oplyse, at nævnet kan behandle det/de pågældende krav, hvis ansøgeren inden for 2 år efter afgørelsen indsender dokumentation herfor.

Nævnet har efter ikrafttræden af ændringsloven i overensstemmelse med lovbemærkningerne udvidet sin vejledningspraksis i forbindelse med nævnets endelige afgørelse, som afslutter sagen.

Hvis der er oplysninger i sagen, der gør det sandsynligt, at ansøgeren har yderligere krav, vejledes der på følgende måde:

(...)”

Vejledning om frister for indgivelse af yderligere krav

Erstatningsnævnet har nu truffet endelig afgørelse om alle fremsatte krav i din sag om erstatning og/eller godtgørelse, jf. offererstatningslovens § 13, stk. 3.

Nævnet er opmærksom på, at der efter de oplysninger, der foreligger i din sag, formentlig vil opstå yderligere krav som følge af hændelsen den . I den forbindelse skal du være opmærksom på fristen i offererstatningslovens § 13, stk. 3, hvoraf det fremgår, at nævnet ikke kan behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende den samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis der senere opstår krav, som du ikke burde have været bekendt med på et tidligere tidspunkt, regnes toårsfristen dog først fra det tidspunkt, hvor du indså eller burde indse det nye kravs eksistens.

For at overholde fristen i offererstatningslovens § 13, stk. 3, skal nye krav som følge af hændelsen den derfor indsendes til nævnet inden 2 år fra denne afgørelse. I de tilfælde, hvor dit/dine krav om yderligere erstatning og/eller godtgørelse først opstår på et tidspunkt, der tidsmæssigt ligger efter denne afgørelse, skal kravet fremsættes senest 2 år efter det tidspunkt, hvor du indså eller burde indse eksistensen af det/de yderligere krav.

" (...)

Hvis der ikke er oplysninger i sagen, der gør det sandsynligt, at ansøgeren har yderligere krav, vejledes der på følgende måde:

(...)"

Vejledning om frister for indgivelse af yderligere krav

Erstatningsnævnet har nu truffet endelig afgørelse om alle fremsatte krav i din sag om erstatning og/eller godtgørelse, jf. offererstatningslovens § 13, stk. 3.

Hvis du har yderligere krav som følge af hændelsen den , skal du være opmærksom på fristen i offererstatningslovens § 13, stk. 3, hvoraf det fremgår, at nævnet ikke kan behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende den samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis der senere opstår krav, som du ikke burde have været bekendt med på et tidligere tidspunkt, regnes toårsfristen dog først fra det tidspunkt, hvor du indså eller burde indse det nye kravs eksistens.

For at overholde fristen i offererstatningslovens § 13, stk. 3, skal nye krav som følge af hændelsen den derfor indsendes til nævnet inden 2 år fra denne afgørelse. I de tilfælde, hvor dit/dine krav om yderligere erstatning og/eller godtgørelse først opstår på et tidspunkt, der tidsmæssigt ligger efter denne afgørelse, skal kravet fremsættes senest 2 år efter det tidspunkt, hvor du indså eller burde indse eksistensen af det/de yderligere krav.

" (...)

Hvis nævnet tidligere før den 1. maj 2019 har truffet endelig afgørelse vedrørende samme lovovertrædelse, tilføjes følgende vejledning:

(...)"

Der er ikke hermed taget stilling til, om eventuelle krav, der allerede ville have været forældede den 01-05-2019, hvor ændringen af offererstatningslovens § 13, stk. 3, trådte i kraft, kan gøres gældende.

" (...)

Følgende vejledning gives, hvis nævnet har anmodet om yderligere dokumentation, og der ikke er modtaget dokumentation (helt eller delvist), hvis det betyder, at kravet må afslås på det foreliggende grundlag:

(...)"

Manglende indsendelse af anmodet dokumentation

For så vidt angår dit krav om erstatning for /godtgørelse for anmodede nævnet dig ved brev/afgørelse af [dato] om at indsende yderligere dokumentation herfor. Nævnet har ikke modtaget den anmodede dokumentation.

Nævnet kan genoptage behandlingen af denne del af din ansøgning, hvis du inden 2 år fra i dag sender den anmodede dokumentation.

" (...)

Fristerne i § 13, stk. 3, kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde, og ifølge bemærkningerne til ændringsloven videreføres nævnets hidtidige praksis på området, hvorefter der f.eks. kan være grundlag for at dispensere fra toårsfristen, hvis ansøgere var mindreårig på det tidspunkt, hvor ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, eller der f.eks. er tale om en tandskade, som dækkes af skoletandplejen, indtil ansøgeren fylder 18 år, og der derfor først herefter søges om erstatning fra Erstatningsnævnet. Der vil – som hidtil – også i andre tilfælde kunne dispenseres fra toårsfristen, hvis nævnet efter en konkret vurdering finder, at der foreligger særlige grunde.

Krav, som nævnet allerede inden den 1. maj 2019 har afslået, fordi kravet var fremsat for sent efter den dagældende § 13, stk. 3, "vågner" efter nævnets praksis ikke på ny, selvom en offererstatningssag er verserende i nævnet på grund af behandlingen af andre erstatningskrav fra samme ansøger.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-03455 Ansøger kom i 2008 i slagsmål på en musikfestival. Ansøger fik som følge heraf blandt andet slået to tænder løse. Politiet henlagde sagen med ukendt skadevolder. Nævnet fandt i 2009 forholdet omfattet af offererstatningslovens § 1, nedsatte erstatningsansvaret med halvdelen på grund af egen skyld og tilkendte erstatning for udført tandbehandling. Samtidig anmodede nævnet om et overslag vedrørende fremtidig tandbehandling fra tandlægen.

I 2010 fremkom tandlægen med et overslag for behandling med to implantater. Nævnet gav den 03-12-2010 tilsagn om at ville dække udgifterne hertil med 20.000 kr., svarende til halvdelen af den rimelige udgift forbundet hermed. Desuden tilkendegav nævnet, at ansøger skulle vende tilbage "inden rimelig tid" med regningen.

Den 07-01-2019 anmodede ansøger nævnet om at bekræfte, at nævnet stadig ville dække halvdelen af udgiften til behandlingen med to implantater, idet ansøger oplyste, at hans tænder i mellemtiden var

blevet meget misfarvede. Nævnet indhentede herefter ansøgers tandlægejournal og en udtalelse fra ansøgers tandlæge om, hvornår behandlingen med implantater kunne være foretaget. Tandlægen udtalte, at færdigbehandling havde været mulig siden 2012.

På den baggrund fandt nævnet den 26-11-2019, at ansøgers mulighed for at rejse krav om fremtid tandbehandling var forpasset efter den nugældende offererstatningsloven § 13, stk. 3. Nævnet lagde vægt på, at behandlingen kunne have været udført siden 2012, og at ansøger burde være klar over dette. Ligesom nævnet fandt, at rimelig tid, som tilkendegivet i tilsagn af 03-12-2010, for længst var passeret i 2019. Nævnet fandt ikke grundlag for at dispensere fra fristen i § 13 mange år efter, at en behandling utvivlsomt var mulig.

7.11 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1 – SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 regulerer sammen med blandt andet nævnets forretningsorden⁵ behandlingen i nævnet af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskaade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling.

Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., pkt. 7, er det blandt andet præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydband, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

⁵ Bekendtgørelse nr. 824 af 26-06-2013.

7.12 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 15, STK. 2 – ADVOKATUDGIFTER MV.

Efter offererstatningslovens § 15, stk. 2, kan nævnet i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som han har afholdt i anledning af sagens behandling ved nævnet.

Erstatning for udgifter til advokatbistand fastsættes efter praksis i forhold til den tilkendte erstatning og svarer ca. til et halvt proceduresalær baseret på landsretternes vejledende satser pr. 01-01-2009 for fastsættelse af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i proceduresager. I særlige tilfælde fastsættes erstatningen i forhold til anvendt tidsforbrug. I de tilfælde, hvor advokaten har været beskikket som bistandsadvokat for ansøgeren, erstatter nævnet dog alene eventuelle merudgifter, der med rimelighed er påløbet efter sagens afslutning i retten.

Det bemærkes i den forbindelse, at bistandsadvokatens opgaver er beskrevet blandt andet i betænkning 1102/1987 om forurettedes stilling i voldtægts- og voldssager, side 42. Heraf fremgår følgende: "At bistå ved opgørelse af den forurettedes erstatningskrav og eventuelt søge erstatning betalt af det offentlige via Erstatningsnævnet."

Vedrørende nævnets praksis se endvidere årsberetningen for 2013, pkt. 7.9.

7.13 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 17 – REGRES

I det omfang Erstatningsnævnet yder erstatning, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen. Afgørelser om regres træffes af politiet i den politikreds, som har udbetalt erstatningen. Hvis Erstatningsnævnet tilkender erstatning, og der er kendt skadevolder, vil nævnet sædvanligvis fremkomme med en vejledende udtalelse til politiet om regres.

Såfremt der foreligger et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, jf. retsplejelovens § 478, kan kravet inddrives efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. og ved indeholdelse i pågældendes indtægter efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Denne regel blev indsat i loven i 2006.

Som bemærket ovenfor under afsnit 4 har Erstatningsnævnet ikke adgang til oplysninger om, i hvilket omfang det i medfør af offererstatningslovens § 17 lykkes politiet at inddrive de tilkendte erstatninger fra skadevolderne. Der henvises i den forbindelse til årsberetningen for 2011, pkt. 4. Det fremgår af finanslovens konto nr. 11.23.11, Erstatning til ofre for forbrydelser, punkt 10, at der for 2019 er budgetteret med en indtægt på 90,4 mio. kr.

7.14 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18 – TILBAGEBETALING TIL NÆVNET

Har ansøgeren givet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder af betydning for erstatningen, kan beløb, som er modtaget med urette, kræves tilbagebetalt. Efter stk. 2 i bestemmelsen kan tilbagebetaling endvidere kræves, i det omfang skaden senere godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der

har karakter af virkelig skadeserstatning. For nævnets praksis, se f.eks. årsberetningen for 2012, pkt. 7.10.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1 - PERSONSKADEERSTATNING

7.15.1 Helbredelsesudgifter

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til nødvendig og rimelig behandling, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Behandlingen skal være almindelig anerkendt og lægehenvist, f.eks. psykologbehandling og fysioterapi. Endvidere er nødvendig tandlægebehandling omfattet. Endelig tilkendes erstatning for udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign. henvises der til nævnets årsberetning for 2005, pkt. 7.10.1.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at den pågældendes mor eller far kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan vedkommendes indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

7.15.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er følgerne efter straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, pkt. 6.10.

Nævnet besluttede i 2012 at regulere niveauet for erstatning, således at der fremover tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 60.000 kr. for tab af et helt skoleår.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

I **n.j.nr. 19-520-05842** blev ansøger i 2019 kort før sin 17-års fødselsdag ramt af et knytnæveslag i hovedet. Skadevolder bar en eller

flere ringe. Ansøger pådrog sig flere skader, herunder knoglebrud i ansigtet, tre kraniebrud, slimhindeblødning på øjet og væske i næse samt kæbehule. Ansøger fik om fredagen – seks dage efter hændelsen – indopereret en titaniumplade for at holde kraniet på plads. Ansøgers fader brugte feriedage på pasning af hende frem til og med fredag.

Over for nævnet fremsatte ansøgers moder på vegne af ansøger krav om erstatning for faderens tabte arbejdsfortjeneste opgjort som mistede feriepenge i fem dage, i alt 8.880 kr. Det blev lagt til grund, at ansøger i løbet af de 6 dage flere gange var på sygehus i Køge, Næstved og Roskilde, hvortil hun skulle køres, at ansøger skulle have flydende kost, og at ansøger var hårdt medtaget fysisk og psykisk. Desuden havde ansøger forklaret i retten, at hun først måtte være alene efter operationen.

Nævnet imødekom ansøgers krav om erstatning for udgifter til pasning af hende i fem hverdage. Nævnet lagde vægt på ansøgers unge alder og på, at det i tilstrækkeligt omfang var godtgjort, at faderens tilstedeværelse i forbindelse med kørsel og pasning frem til og med fredag havde haft betydning for ansøgers fysiske og psykiske helbredelse i et sådan omfang, at udgifter til pasning burde erstattes efter erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1, som andet tab. Nævnet kunne ikke tilkende faderen erstatning for de mistede feriepenge, da han ikke var hverken direkte eller indirekte skadelidt. Erstatningen blev imidlertid alligevel fastsat til det rejste krav på 8.880 kr. svarende til faderens feriepenge. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at ansøger skulle have antaget anden hjælp, hvis faderen ikke havde kunnet tage sig af hende, og at det måtte antages, at udgiften hertil ikke ville have været mindre end de krævede 8.800 kr. Nævnet lagde endvidere vægt på, at det var forståeligt, at ansøger henset til hendes alder og alvoren af den skade, hun var blevet påført, havde behov for støtte fra en af sine forældre.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1 A – FREMTIDIGE HELBREDELSSES-UDGIFTER

Det følger af erstatningsansvarslovens § 1 a, at erstatning for fremtidige helbredsudgifter og andet fremtidigt tab som følge af skaden fastsættes til et kapitalbeløb, som højst kan udgøre den forventede gennemsnitlige årlige udgift ganget med 10.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2 – TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fastsættes for tiden fra skadens indtræden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen.

Efter forarbejderne til bestemmelsen sigtes der med udtrykket "begynde at arbejde igen" til, at skadelidte skal kunne begynde at arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere. For praksis herom se f.eks. nævnets årsberetning for 2013 og 2016.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at der i erstatningen fradages blandt andet løn under sygdom, dagpenge fra arbejdsgiver eller kommunen samt forsikringsydelser, der har karakter af en virkelig skadeserstatning.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 18-520-00829 Ansøger arbejdede på fuld tid som pædagog på et opholdssted. Ultimo 2015 fik hun i forbindelse med sit arbejde kastet en rygsæk på sig og tildelt flere slag på armen. Ansøger blev i umiddelbar forlængelse af hændelsen sygemeldt med psykiske gener, og ansøger søgte i den forbindelse Erstatningsnævnet om erstatning, herunder erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fra det tidspunkt, hvor ansøgers arbejdsgiver ophørte med at udbetale fuld løn.

Arbejdsgiveren oplyste, at ansøger blev fyret som følge af omstruktureringer og ikke som følge af hændelsen og den efterfølgende sygemelding. Nævnet fandt i den forbindelse, at ansøger var berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, da ansøger havde godtgjort en fast og varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Nævnet lagde vægt på, at ansøger kontinuerligt havde været i arbejde siden 2012, og at ansøger med rette kunne forvente at være kommet i job igen efter fyringen, såfremt hun ikke havde været sygemeldt som følge af hændelsen. Nævnet tilkendte herefter i marts 2019 ansøger erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i perioden fra maj 2016 til august 2017, jf. erstatningsansvarslovens § 2.

Erstatningsnævnet blev efter nævnets afgørelse gjort bekendt med, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i august 2018 havde truffet afgørelse om et aktuelt erhvervsevnetab på 35 %, hvilket skulle udbetales med en månedlig ydelse med virkning fra april 2017. Ansøger søgte efterfølgende om yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i perioden fra november 2018 til august 2019.

Nævnet fandt i den forbindelse, at der kunne ske modregning af den tidligere for meget udbetalte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i det nye krav på yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, da Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i august 2018 havde truffet afgørelse om aktuelt erhvervsevnetab på 35 % med tilbagevirkende kraft, jf. FED 2019.8 V. Nævnet lagde vægt på princippet om, at ansøger ikke må overkompenseres, og at modregning ikke er udelukket efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, 3. pkt., når modregningen sker i samme erstatningspost.

N.j.nr. 18-520-01518 Ansøger kom i job halvanden måned forinden hændelsen, efter at have været ledig i minimum 3 år. Ansøger blev efterfølgende og efter aftale opsagt i sin prøveperiode som følge af

hændelsen, idet hun var stærkt medtaget. Nævnet afslog ansøgers krav på tabt arbejdsfortjeneste med henvisning til ansøgers manglende faste og varige tilknytning til arbejdsmarkedet.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3 – SVIE OG SMERTE

Efter erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., tilkendes godtgørelse for svie og smerte for hver dag, den skadelidte har været syg. Efter bestemmelsens 3. pkt. kan godtgørelsen ikke overstige 50.000 kr. Beløbet reguleres årligt efter lovens § 15, stk. 1, 1. pkt., og udgjorde i 2019 78.500 kr.

Efter praksis må erstatningsansvarslovens § 3 forstås således, at godtgørelsen ophører, når der er grundlag for at skønne over den endelige méngrad, og dette rent faktisk sker, enten foreløbigt eller endeligt. På det tidspunkt hvor méngraden er fastsat, træder kravet på mén godtgørelse i stedet for kravet på godtgørelse for svie og smerte.

I medfør af erstatningsansvarslovens § 3, 2. pkt., kan der i særlige tilfælde ydes godtgørelse for svie og smerte, selv om skadelidte ikke har været syg:

N.j.nr. 18-520-02403 Skadevolder var dømt for at have begået en lang række grove sædelighedsforbrydelser mod mindreårige børn i forbindelse med sit arbejde som pædagogmedhjælper. Ansøger, som på skadestidspunktet var 3 år, havde i en periode på ca. et halvt år været udsat for en række krænkelse fra skadevolder. Ansøger, der tidligere var blevet tilkendt en godtgørelse for tort, søgte nu om godtgørelse for svie og smerte for en periode på 167 dage, hvor ansøger havde modtaget psykologbehandling. Ansøger havde i hele perioden gået i børnehaven. Under hensyn til forholdets alvorlige karakter, psykologbehandlingerne, ansøgers alder samt følgevirkningerne hos ansøger tilkendte Erstatningsnævnet godtgørelse for svie og smerte for hele den søgte periode.

N.j.nr. 18-520-01966 Ansøger blev i 2015 udsat for vold af sin tidligere samlever. Ansøger var ikke sygemeldt efter hændelsen. Ansøger var ikke blevet sygemeldt dels på baggrund af, at ansøger i perioden efter hændelsen var i gang med at skabe sig et liv væk fra den voldelige tidligere samlever, og dels fordi ansøger stod til at få et nyt arbejde i en kommune, hvorfor ansøger ikke ønskede at være sygemeldt. I den periode, hvor ansøger søgte om godtgørelse for svie og smerte, var ansøger arbejdsløs og var omfattet af en "mindre intensiv indsats" fra A-kassens side. Desuden havde ansøgers psykolog erklæret, at ansøger i perioden efter hændelsen var i en overhængende fare for at udvikle PTSD som følge af overfaldet. Som følge heraf kunne det udledes, at ansøger havde været i en kontinuerlig trusselsituation.

Nævnet tilkendte på denne baggrund ansøgeren en skønsmæssigt fastsat godtgørelse på svie og smerte på 5.500 kr. for en periode på ca. halvanden måned jf. erstatningsansvarslovens § 3, 2. pkt.

7.19 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 4 – VARIGT MÉN

Efter erstatningsansvarslovens § 4 fastsættes godtgørelse for varigt mén til et kapitalbeløb, der beregnes under hensyn til skadens medicinske art og omfang og de forvoldte ulemper i skadelidtes personlige livsførelse. Ved en méngrad på under 5 pct. ydes ingen godtgørelse.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et varigt mén som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med henblik på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgiver en udtalelse om ansøgers méngrad. Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

Nævnet vil som udgangspunkt afvente, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har udtalt sig om méngraden, men såfremt det kan anses for sikkert, at ansøger har pådraget sig et betydeligt varigt mén alene som følge af tilskadekomsten, kan nævnet tilkende en a conto erstatning.

En del af Erstatningsnævnets sager vedrører erstatning som følge af mindre voldsepisoder. Det er nævnets opfattelse, at ansøgere i sådanne sager i langt højere grad end tidligere bliver diagnosticeret med posttraumatisk stresssyndrom (PTSD) med et varigt mén til følge. En konkret sag gav nævnet anledning til at behandle emnet både konkret og mere generelt, herunder at forelægge sagen for Retslægerådet. Se nærmere herom i nævnets årsberetning for 2014, pkt. 7.15. Erstatningsnævnet fandt på baggrund af udtalelsen fra Retslægerådet anledning til mere generelt at bemærke på nævnets hjemmeside, at det er nævnets opfattelse, at mindre voldsskader formentlig ikke vil kunne udløse PTSD. Det er således en forudsætning for diagnosen, at skadelidte har været udsat for en voldsepisode af grovere karakter. Et enkelt knytnæveslag, et skub eller lignende vil således efter nævnets opfattelse ikke i sig selv kunne udløse diagnosen PTSD.

7.20 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5 - ERHVERVSEVNETAB

7.20.1 *Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde*

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med henblik på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

Nævnet vil som udgangspunkt afvente, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har udtalt sig om erhvervsevnetabsprocenten, men såfremt det kan anses for sikkert, at ansøger har pådraget sig et alvorligt erhvervsevnetab alene som følge af tilskadekomsten, kan nævnet tilkende en a conto erstatning.

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven som offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af erstatning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven.

Offererstatningslovens § 14, stk. 2, er ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser ændret således, at nævnet nu også indhenter udtalelser om varigt mén og erhvervsevnetab fra andre end Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Se link til loven ovenfor under afsnit 4 om talmæssige oplysninger og sagsbehandlingstider.

7.21 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 6-7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.21.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgerens årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

Som anført i årsberetningen for 2003, pkt. 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, pkt. 7.9.1.

Nævnet besluttede i 2006 at forhøje standardårslønnen. Nævnet besluttede endvidere i 2007, at nævnet hvert år herefter skal fastlægge størrelsen af standardårslønnen. Der

blev ikke besluttet en forhøjelse for 2007, og forhøjelsen fra 2006 var derfor fortsat gældende i 2007. Nævnet har således besluttet følgende forhøjelser af standardårs-lønnen siden 2006:

210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere.

220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2008 eller senere.

225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2009 eller senere.

230.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2010 eller senere.

235.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2011 eller senere.

240.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2012 eller senere.

245.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2013 eller senere.

250.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2014 eller senere.

255.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2015 eller senere.

260.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2016 eller senere.

260.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2017 eller senere.

265.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2018 eller senere.

270.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2019 eller senere.

270.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2020 eller senere.

7.22 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 12-14 – BEGRAVELSESUDGIFTER OG TAB AF FORSØRGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

I 2018 besluttede nævnet at hæve beløbet for, hvad nævnet i praksis anser for "rimelige begravelsesudgifter" fra 35.000 kr. til 45.000 kr. Nævnet, der senest i 2008 havde hævet maksimumbeløbet til 35.000 kr., jf. årsberetningen for 2008, pkt. 7.13, s. 32, fandt, at maksimumbeløbet for rimelige begravelsesomkostninger passende kunne fastsættes til op mod 45.000 kr.

Ved beslutningen om at forhøje det beløb, nævnet anser for "rimelige begravelsesomkostninger", lagde nævnet til dels vægt på den almindelige prisudvikling.

Nævnet anser herefter op til 45.000 kr. for rimelige begravelsesudgifter. Særlige omstændigheder omkring dødsfaldet kan dog føre til, at der tilkendes et højere beløb.

"Rimelige begravelsesomkostninger" omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bespisning af følget. Nævnet betaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget.

Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover "rimelige begravelsesomkostninger" dog også for afdødes – men ikke følgets – transport til udlandet.

Det er i almindelighed en betingelse for at få forsørgertabserstatning, at afdøde i enten faktisk eller retlig henseende var forsørger for ansøgeren på skadestidspunktet.

Det fremgår af erstatningsansvarslovens § 13, at forsørgertabserstatning til ægtefæller og samlevende udgør et i loven angivet minimumsbeløb, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Sådanne særlige omstændigheder kan f.eks. være, hvis ansøger har bopæl i et land med væsentligt lavere leveomkostninger end Danmark.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes:

N.j.nr. 19-520-05314 Ansøger var mor til en herboende rumænsk statsborger, der afgik ved døden som følge af vold udøvet af to skadevoldere her i landet. Erstatningsnævnet besluttede at tilkende erstatning for transport af afdøde til Rumænien samt at udbetale erstatning for sædvanlige begravelsesritualer i Rumænien, herunder en række mindeceremonier henholdsvis 6 uger, 1 år og 7 år efter hændelsen. Da udgiften til transport af afdøde skulle indgå i den samlede opgørelse af rimelige udgifter til begravelse og da det maksimale beløb, Erstatningsnævnet tilkendte til dækning af begravelsesudgifter udgjorde 45.000 kr., medmindre der forelå særlige omstændigheder, blev ansøger tilkendt 45.000 kr. i begravelsesudgifter.

7.23 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A – OVERGANGSBELØB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbeløb.

Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbeløbet, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person, som i mange år har haft fælles bolig og fælles husholdning med afdøde.

Beløbet vil således kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bidrog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning mv. med afdøde.

Overgangsbeløbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter mv. Udbetales der overgangsbeløb, kan den pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

7.24 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 16 – RENTER

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, kan godtgørelse og erstatning kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Denne regel gælder også for erstatning efter offererstatningsloven, jf. denne lovs § 6 a. Skadevolderen kan ikke bedømme erstatningens størrelse, før erstatningskravet er fremsat over for den pågældende, og derfor vil der tidligst kunne påløbe renter fra 1 måned efter erstatningskravets fremsættelse over for skadevolderen. Fristen begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor skadevolderen kunne og burde have indhentet de oplysninger, der var nødvendige for at kunne vurdere erstatningskravet og dets størrelse. Hvis skadelidte ikke fremkommer med fornødne oplysninger om kravet eller dets størrelse, kan det således komme skadelidte til skade.

Efter § 16, stk. 1, 2. pkt., er det bestemt, at hvis det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, er givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter reglerne i § 16, stk. 1, 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsevnetabserstatning, kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter, jf. § 16, stk. 1, 3. pkt.

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, forrentes beløbet fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til procesrenten, dvs. referencesatsen med et tillæg på 8 pct. Som referencesats anses den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Renten svarer således til rentesatsen i henhold til renteloven. § 16, stk. 2, blev ændret ved lov nr. 434 af 10-06-2003 og gælder for rente (med referencesatsen med tillæg af 7 %) af krav, der kan kræves betalt den 01-07-2003 eller senere. For

krav forud for den 01-07-2003 er rentesatsen diskontoen med tillæg af 5 %. For krav efter 01-03-2013 er tillægget til referencesatsen 8 %⁶.

7.25 ARV

Krav på godtgørelse og erstatning falder som udgangspunkt i arv til de efterladte, uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død.

7.26 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 24 – ALMINDELIG LEMPELSESREGEL

Det følger af erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, at erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt.

Af stk. 2 følger det, at der under tilsvarende betingelser som angivet i stk. 1 kan ses helt eller delvis bort fra skadelidtes medvirken til skaden. Ved krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, gælder det samme om afdødes medvirken.

7.27 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 – TORTGODTGØRELSE OG KRÆNKELSESGODTGØRELSE

7.27.1 Frihedsberøvelse

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort. Det vil normalt være en forudsætning, at frihedsberøvelsen kan henføres under straffelovens § 261. For nærmere om nævnets praksis, se f.eks. nævnets årsberetning for 2012, pkt. 7.21.1, og nævnets årsberetning for 2013, pkt. 7.22.1.

7.27.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (seksualforbrydelser). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog blandt andet sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt nu er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Som omtalt i nævnets årsberetning for 2016 blev det i forbindelse med ændringen af offererstatningsloven ved lov nr. 412 af 09-05-2011, hvorved blandt andet lovens § 10 og § 13 blev ændret, overvejet, om der burde ske ændringer af

⁶ Jf. lov nr. 1244 af 18-12-2012.

erstatningsansvarslovens regler med henblik på yderligere at forhøje de beløb, der i praksis udmåles for tortgodtgørelse. Lovforslaget, som blev vedtaget af Folketinget uden ændringer, indeholdt dog ikke bestemmelser eller henstillinger om ændring af niveauet for tortgodtgørelse.

Som ligeledes omtalt i nævnets årsberetning for 2016 indkaldte Justitsministeriet i 2016 en række relevante interessenter, herunder repræsentanter fra domstolene, advokatstanden, Erstatningsnævnet og offerorganisationer, til en møderække med henblik på at drøfte det generelle niveau for og erfaringerne med tort- og krænkelsesgodtgørelse efter erstatningsansvarsloves § 26.

Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, er nu ændret ved lov nr. 140 af 28-02-2018, hvorefter tortgodtgørelse i sager om seksuelle krænkelser forhøjes med ca. 1/3 i forhold til 2001-ændringen af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, for at tage hensyn til den lønudvikling, der har fundet sted siden 2002.

Loven trådte i kraft den 01-04-2018 og gælder for skader, der er sket efter den 01-04-2018.

Det fremgår af bemærkningerne⁷ til ændringsloven, at formålet med den nye formulering af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2 er, at hæve tortgodtgørelsesniveauet i sager om seksuelle krænkelser med ca. 1/3 i forhold til niveauerne efter lovændringen i 2001.

Derudover er det i lovens forarbejder forudsat, at udgangspunktet for godtgørelse i 2017-niveau ved fuldbyrdet voldtægt er 100.000 kr., som i meget grove tilfælde kan forhøjes op til 150.000 kr. eller højere i ganske særlige tilfælde. Endvidere er det forudsat, at godtgørelsen ved forsøg på voldtægt i 2017-niveau er på ca. 40.000 til 53.000 kr. Endvidere er det ligeledes i 2017-niveau forudsat i forhold til krænkelser begået mod mindreårige, at ved incest skal godtgørelsen være på minimum ca. 26.000 kr., og at der ved grove tilfælde af seksuelt misbrug over en årrække, hvor der endvidere har været et tillids- eller afhængighedsforhold, skal være en nedre grænse for godtgørelsen på minimum 150.000 kr.

Endelig er det ved lovforslaget anført, at domstolene fremover ved fastsættelsen af tortgodtgørelse skal tage hensyn til den almindelige lønudvikling i overensstemmelse med principperne i erstatningsansvarslovens § 15 med det formål at sikre, at godtgørelsesniveauerne ikke stagnerer på 2017-niveau.

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelser, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg – hvor fremskredent forsøget har været. For nærmere om nævnets praksis se f.eks. nævnets årsberetning for 2015 pkt. 7.22.2, side 53-57 og årsberetning for 2018 pkt. 7.25.2.

⁷ Lovforslag nr. L 31 2017/2018.

Fra nævnets praksis i 2019 kan nævnes følgende sager, hvor skaden er indtrådt efter den 01-04-2018:

N.j.nr. 19-520-05120 Den 14-årige ansøger kom gående ad en sti og lagde mærke til skadevolder, som kom slentrende imod hende. Det var hendes opfattelse, at han var meget fuld. Da hun gik forbi ham, tog han fat i hendes arm og skubbede hende ned på jorden. Han satte sig, og holdt hende fast, da hun forsøgte at rejse sig. Han råbte til hende, at hun skulle blive liggende, mens han prøvede at få hendes bukser af. Han slog hende på låret med knyttet hånd, og det lykkedes ham til sidst at få bukserne trukket ned om hendes ankler. Han lagde sig herefter oven på hende, og forsøgte at få hendes shorts af, men hun gjorde så meget modstand, at dette ikke lykkedes ham. Skadevolder forsøgte i stedet at tage sine egne bukser af, men hun gjorde fortsat meget modstand ved at slå, sparke og skubbe til ham. Herefter ankom en ukendt person til stedet, og dette fik skadevolder til at flygte fra stedet.

Nævnet lagde til grund, at ansøgeren havde været udsat for forsøg på voldtægt og besluttede at tilkende ansøger en godtgørelse for tort på 40.000 kr. i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2. Nævnet lagde vægt på, at ansøger var blevet udsat for forsøg på voldtægt. Da hændelsen fandt sted efter den 01-04-2018, fastsatte nævnet størrelsen på godtgørelse i overensstemmelse med lovændringen af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, hvor det generelle niveau for tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2 blev forhøjet.

N.j.nr. 19-520-04357 Ansøger fik sine private billeder fra Facebook og Instagram samt personlige oplysninger i form af navn, alder og oprindelsesland lagt op på en sex dating-hjemmeside uden hendes samtykke. På sex dating-hjemmesiden var der blevet oprettet en annonce med ansøgers private billeder og personlige oplysninger med opfordring til at rette henvendelse til ansøger med henblik på køb af seksuelle ydelser. Ansøger anmeldte annoncen til politiet, som efterfølgende tog kontakt til sex dating-hjemmesiden for at få fjernet annoncen. Ansøger måtte dog gentagne gange tage kontakt til politiet, da annoncer med ansøger vedblev med at dukke op på sex dating-hjemmesiden. Som følge heraf modtog ansøger op til flere telefoniske henvendelser om køb af seksuelle ydelser. Politiet standsede efterforskningen, da det ikke havde været muligt at rejse en sigtelse for forholdet, eftersom gerningspersonen var i besiddelse af et stykke software, der ændrede lokaliteten på brugeren ved hvert log-in. Ansøger søgte herefter om godtgørelse for tort på i alt 30.000 kr.

Nævnet fandt, at der forelå en straffelovsovertrædelse i form af freds- og æreskrænkelser, idet ansøger uden samtykke havde fået lagt private billeder og personlige oplysninger op på en sex dating-hjemmeside i flere annoncer, som var tilgængelige for offentligheden, og idet ansøger på grund af dette over en længere periode modtog en række henvendelser på sin

telefon om køb af seksuelle ydelser. Nævnet tilkendte ansøger 10.000 kr. for de freds- og æreskrænkelser, hun var blevet udsat for.

Ansøger blev endvidere tilkendt erstatning for sine udgifter til ændring af telefonnummer som andet tab.

N.j.nr. 19-520-05577 Ansøger kom gående på en sti, da der kom en gruppe på 4-5 unge mennesker gående forbi ham, og den bagerste, skadevolder, trak ned i sine bukser og underbukser og fremviste sin penis, mens han udtalte "giver du en sutter?" e.l. Gruppen gik efterfølgende videre. Ansøger var på hændelsestidspunktet 12 år. Erstatningsnævnet tilkendte ansøger en godtgørelse på 6.500 kr. i medfør af erstatningsansvarslovens § 26. Nævnet lagde ved fastlæggelsen af godtgørelsesniveauet særligt vægt på, at blufærdighedskrænkelsen ikke havde indebåret nogen fysisk kontakt mellem ansøger og skadevolder, og at den havde været kortvarig.

N. j.nr. 19-520-05272 Under en bytur drak ansøger af en drink, hvorefter hun mistede hukommelsen. Det var ansøgers opfattelse, at nogen havde tilsat stoffer i hendes drink. Ansøger forklarede til politiet, at det næste hun huskede var, at hun stod inde på et toilet, hvor en ukendt mand var trængt op i hende vaginalt. Ansøger huskede, at hun sagde stop flere gange, men hun kunne ikke i øvrigt huske, hvad der var sket. Nævnet fandt overgrebet omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde i den forbindelse særlig vægt på ansøgers troværdige forklaring og på, at der ved retskemisk håranalyse blev påvist kokain i ansøgers hår. Nævnet lagde desuden vægt på, at en af ansøgers veninder havde forklaret, at hun ligeledes mistænkte, at nogen havde tilsat stoffer i hendes drink. Nævnet tilkendte ansøger 100.000 kr. i godtgørelse for tort. Nævnet lagde ved udmålingen af tortgodtgørelsens størrelse vægt på, at ansøger var blevet hensat i en tilstand, i hvilken hun var ude af stand til at modsætte sig handlingen, og at det med tilstrækkelig sikkerhed kunne lægges til grund, at det var den samme person som voldtog ansøger. Efter forarbejderne til straffeloven sidestilles forskaffelse af samleje ved at hensætte offeret i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, med vold eller trussel om vold. Da hændelsen fandt sted efter den 01-04-2018, fastsatte nævnet størrelsen på godtgørelsen i overensstemmelse med lovændringen af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, hvor det generelle niveau for tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, blev forhøjet.

7.27.3 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3 – krænkelsesgodtgørelse

Bestemmelsen om krænkelsesgodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af

en anden, i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsesgodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsætligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig utryghed og angst hos offeret*. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets årsberetning for 2007, pkt. 7.17.

7.28 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningen for 2003, pkt. 7.13, og årsberetningen for 2004, pkt. 7.14.

Godtgørelse til efterladte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelse inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr. Det er dog ikke udelukket i helt ekstraordinære tilfælde at tilkende en højere godtgørelse. Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb,

idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn, og, hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Der kan også tilkendes godtgørelse til et ufødt barn.

Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrunder godtgørelsen. Er der tale om mindreårige børn, som havde nået en vis alder, da dødsfaldet indtrådte, kræves dog efter praksis en vis kontakt mellem afdøde og den efterladte. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

7.29 FORÆLDELSE/PRÆKLUSION

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde, herunder i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker. Der henvises herved nærmere til pkt. 7.8 om offererstatningslovens § 13 og 2-årsfristen.

Som nævnt ovenfor under pkt. 7.8 har Højesteret i U.2018.491H fastslået, at erstatningskrav i anledning af strafbart forhold, der rettes mod staten efter offererstatningsloven, ikke er omfattet af forældelsesreglerne i forældelsesloven men derimod er reguleret af offererstatningslovens § 13.

De almindelige formueretlige forældelsesregler og herunder 1-årsfristen i forældelseslovens § 21 finder derfor ikke anvendelse i forhold til erstatningskrav efter offererstatningsloven.

BILAG 1 – OVERSIGT OVER FOREKOMSTEN AF DE ENKELTE STRAFFELOVSOVERTRÆDELSE I 2019-2017

	2019	2018	2017
Strfl. §§ 119-121	239	170	144
Strfl. § 123	7	4	11
Strfl. § 210	7	10	6
Strfl. §§ 216-217	245	189	146
Strfl. § 218-221	1	3	5
Strfl. §§ 222-223 a	30	32	48
Strfl. § 224	5	9	7
Strfl. § 225 ⁸	39	5	n/a
Strfl. § 232	233	302	276
Strfl. § 237	29	13	69
Strfl. § 237, jf. § 21	61	68	16
Strfl. § 241	6	2	6
Strfl. § 244	868	666	848
Strfl. § 245	538	425	422
Strfl. § 246	7	9	4
Strfl. § 249	14	7	2
Strfl. § 252	14	12	13
Strfl. §§ 260-261	24	17	18
Strfl. § 262a	5	5	3
Strfl. § 266	39	25	42
Strfl. § 276, § 291, § 293	9	8	24
Strfl. § 279	7	7	8

⁸ Registreringer på straffelovens § 225 er først blevet mulige ved overgangen til nyt IT-system i 2018, hvorfor der ikke er registreringer på denne bestemmelse i 2016 og 2017.

Strfl. § 281	15	6	10
Strfl. § 288	111	84	141
Strfl. i øvrigt	5	5	0
Andet	0	1	2
I alt	2.558	2.084	2.271

BILAG 2 – OVERSIGT OVER TILKENDTE ERSTATNINGER MV. I 2019-2017 FORDELT PÅ ERSTATNINGSPOSTER

	2019	2018	2017
Svie og smerte	26.754.485	14.888.353	5.527.047
Helbredelsesudgifter	1.079.571	435.934	245.184
Tandbehandling	898.025	1.009.380	380.588
Personlige ejendele	531.898	533.438	320.598
Mistede kontanter	10.567	24.714	8.300
Tingsskade	16.882	53.158	25.128
Forlængelse af uddannelse/ tab af skoleår	880.000	725.000	180.000
Transportudgifter	315.629	77.833	52.338
Tabt arbejdsfortjeneste	73.908.687	27.100.851	10.518.275
Begravelsesudgifter	405.861	401.203	442.335
Overgangsbeløb	779.333	648.000	566.167
Tort	14.359.500	14.039.084	8.660.000
Krænkelsergodtgørelse	1.396.430	590.000	500.000
Godtgørelse til efterladte	2.530.000	2.590.000	1.860.000
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	141.401	60.394	58.675
Varigt mén	23.821.140	30.302.658	14.759.454
Erhvervsevnetabs-erstatning	95.924.572	71.750.808	34.206.511
Varige helbredelsesudgifter	80742,4	0	409.430
Tab af forsørger, ægtefælle	2.451.330	5.030.606	6.652.644
Tab af forsørger, børn	1.789.196	1.418.083	3.525.980

Advokatudgifter	4.565.442	3.872.283	1.860.833
Andet	110.853	67.456	848.537
I alt	252.751.544	175.619.234	91.608.025

Administrative udgifter i 2019-2017:

	2019	2018	2017
Gebyr til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Patienterstatningen	3.937.690	1.941.786	536.500
Tandlægekonsulenter	48.512	35.967	10.615
Lægekonsulenter	151.385	21.288	750
Erklæringer betalt af nævnet	2.599.553	1.258.227	1.453.945
Andet	307.445	15.018	0
I alt	7.044.585	3.272.287	2.001.811

Udbetalt i alt i 2019-2017:

	2019	2018	2017
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	252.751.544	175.619.234	91.608.025
Administrative udgifter	7.044.585	3.272.287	2.001.811
I alt	259.796.129	178.891.522	93.609.836

BILAG 3 – OPLYSNINGER OM TILKENDELSER OG AFSLAG I 2019

Erstatningsnævnet har i 2019 truffet 6.680 afgørelser, jf. pkt. 4.

Civilstyrelsen overgik i november 2018 til et nyt IT-system, hvilket har skabt mulighed for at registrere sagsbehandlingstider og afgørelsestyper på alle enkelte sagsforløb indeholdt i den samme sag. Dette har for hele 2019 givet et mere reelt billede af antallet af verserende og afgjorte sagsforløb og dermed også et mere reelt billede af nævnets arbejdsopgaver og produktion.

Nævnet har i ca. 64 pct. af de trufne afgørelser imødekommet en ansøgning eller genoptaget en tidligere afgørelse og tilkendt (yderligere) erstatning, mens nævnet i ca. 29 pct. af nævnets afgørelser har meddelt afslag på erstatning.

Ca. 2 pct. af årets afgørelser har vedrørt aktindsigt i verserende sager eller sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen.

De resterende ca. 5 pct., hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået et fremsat erstatningskrav, drejer sig blandt andet om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet. Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

